

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 10.— Lir, za inozemstvo 15.20 Lir
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri pošto čeznozem zavoda:
Ljubljana št. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Violenti bombardamenti di Malta

Quattro velivoli nemici distrutti — Ad oriente di Mechili contatti di nuclei esploranti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 20 marzo il seguente bollettino di guerra n. 637:

Ad oriente di Mechili saltuari contatti di nuclei esploranti.

Bombardieri nemici che tentavano di attaccare un aeroporto avanzato venivano prontamente impegnati e respinti da una

Silno bombardiranje Malte

Štiri sovražna letala uničena — Vzhodno od Mekilija spopadi izvidniških oddelkov

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 20. marca naslednje 637. vojno poročilo:

Vzhodno od Mekilija menjačiji se stiki izvidniških oddelkov.

Naš lovski oddelček je takoj začel borbo in zavrnil sovražne bombnike, ki so skušali napasti nekdo letališče blizu bojišča. Sestreljeno je bilo eno letalo tipa Curtis, več drugih pa obstreljanih s streljivom.

Močne italijanske in nemške enote so obnovile silovite akcije bombardiranja proti letališču Halfar in Ca Venezia in uničile dve letali na tleh, tretje pa v letalskem dvoboju v zraku.

Napredovanje oficirjev

Rim, 21. marca. s. Službeni bilten vojne ministrstva je objavil vrsto napredovanj. Tako je bil imenovan za divizijskega generala inženjerski brigadni general Tito Rizzi. Napredovalo je mnogo rezervnih oficirjev.

Spremembe v železniškem prometu

Rim, 21. marca. s. V skladu s sklepi, ki so bili sprejeti na zadnji seji medministr-

nostra formazione da caccia. Un Curtiss è stato abbattuto, parecchi altri mitragliati.

Forti unità italiane e tedesche hanno rinnovato violente azioni di bombardamento contro i campi di Halfar e Ca Venezia distruggendo due velivoli al suolo e un terzo in duello aereo.

skega odbora za oskrbo, razdeljevanje živil in cene, je prometni minister izdal glede železniškega prometa naslednje ukrepe, ki se uveljavijo s 1. aprilom:

Ukinejo se nekateri potniški vlaki. Odpravijo se spalni in jedilni vozovi ter vozovi I. razreda razen na mednarodnih progah. Oddelki I. razreda se preuredijo v oddelke II. razreda, oddelki II. pa v oddelke III. razreda. S potniškimi vlaki bo mogoče prevažati tudi živila v priključenih tovornih vagonih. Železniška tarifa za prevažanje življenjskih potrebščin je bila že s 1. februarjem znižana na polovico.

Uradni obisk drž. podtajnika prosvetnega ministrstva v Bukarešti

Bukarešta, 21. marca. s. V Bukarešto je prispel državni podtajnik italijanskega prosvetnega ministrstva prof. del Giudice. Na postaji so ga sprejeli zastopniki vlade in raznih oblasti. S postaje se je takoj odpeljal na dvor, kjer se je vpisal v dvorske knjige. Obisk državnega podtajnika del Giudice je službenega značaja in bo trajal 3 dni. Rumunski tisk objavlja dobrodošlico v katerih opozarja na uspehe fašizma na šolskem in splošnem prosvetnem področju.

Japonska je pripravljena za glavni udar Po končanih bojih na Malaji, Filipinih in Nizozemski Indiji je zdaj pripravljena za začetek velike bitke z nasprotniki

Tokio, 21. marca. s. Zastopnik japonske vojske major Kinso Nakadžima je izjavil novinarjem kakor beleži agencija Domei, da je Japonska sedaj, ko je dovršila operacije na Malajskem polotoku, na Filipinih in v Nizozemski Indiji ter se kratko odpocila, pripravljena pričeti pravo borbo proti zavezniški in silam. Japonska si je že zagotovila dotave sirovin, tako da bo lahko zmagała v tej vojni in dokončno porazila Veliko Britanijo in Zedinjene države.

Pozval pa je japonski narod, naj ga vesti o dosežanih zmagah na južnopacifičnem Pacifiku prevleče ne prevzamejo. Zasedba južnih dežel je bila še no potrebna premisa za nadaljnjo uspešno borbo proti Angličanom in Američanom.

Nakadžima je nadalje pripomnil, da vojaške oblasti zelo skrbijo za gospodarski razvoj zasedanih dežel, ker je pozval ves japonski narod, naj v tem pogledu vneto sodeluje z oblastmi.

Bombardiranje Porta Moresbya

Singhaj, 21. marca. s. Objavljeno je bilo nekaj podrobnosti o velikem japonskem pomorskem napadu na Port Moresby, ki je bil včeraj izveden z velikim uspehom. Japonska letala so zavezniško pomorsko oporišče napadla v dveh zaporednih valovih. Pri prvem napadu je skupina japonskih lovcev s strojnimi izvišni 60 metrov obostreljevala letališče v bližini Port Moresbya. Pri drugem napadu so bombniki odrgli vrsto bomb na letališče.

Birma nepripravljena

Rim, 21. marca. s. »Times« so objavili v poročilu iz Mandalaya, da se se tudi v Birmi ponovijo iste napake na notranji fronti kakor svoj čas pred padcem Singapura. Še v decembru pristojne oblasti niso ničesar ukrenile proti razsulu v zaledju bojišča. Namesto da bi bile domače prebivalstvo pripravile na vojno in ga poučile o metodah moderne letalske vojne, so notranjo fronto docela zanemarile. Posledica je bila, da so se po vsej Birmi, posebno pa v Rangunu pojavili dogodki divjega terorja, čim so prišle padati prve japonske bombe. Tudi za evakuacijo Ranguna ni bilo nič poskrbljeno. 48 ur je bilo mesto prepusteno teroriziranemu prebivalstvu, tako da je nastala zmešnjava in panika, ki ju zlepa ni mogoče popisati. Oblasti niso ničesar ukrenile, da bi preprečile ropanje po stanovanijskih poslopjih.

Celebes zaseden

Tokio, 21. marca. s. Agencija Domei je objavila poročilo z japonskega oporišča na Celebesu, da je poseben oddelček japonske mornarice, ki se je izkrcal v bližini Tjambuja, dovršil okupacijo otoka 1064 Nizozemcev je bilo ujetih. Sovražniku so bile tudi v posameznih spopadih prizadane hude izgube. Zapolnjen je bilo 7 rovskih mozarjev, 2 topova, mnogo streljiv in pušk ter vse pripadajoče strelivo, nadalje 10 tankov in 225 avtomobilov. Japonske pomorske sile se nadalje čistijo morsko področje okrog Celebesa.

Uprava Jave

Tokio, 21. marca. s. »Jomiuri« je objavil vest iz Batavije, da so japonske oblasti na Javi izjavile, da nameravajo ohraniti organe upravne oblasti, kakor so bili doslej razporejeni na otoku. Japonske oblasti nimajo namena mnogo spreminjati. Vsi upravni uradniki na Javi bodo ostali na svojih službenih mestih. Danes se sestanejo glavni upravni zastopniki otoka z zastopniki japonskih vojaških oblasti. Na konferenci bodo razpravljali o nadaljnji upravi otoka. Red je bil na Javi v glavnem že obnovljen. Naglo se popravljajo tudi razna razdejana poslopja in druge naprave. Oblasti na Javi pri tem tesno sodelujejo z Japonci.

Čiščenje luke v Surabaji

Tokio, 21. marca. s. Cim so japonske sile zavzele Surabajo, so japonski inženjerski oddelki pričeli pregledovati pristanišče, v katerem je bilo potopljenih 52 ladij, 35 v notranjem pristanišču, ostale v zunanji luki. Izvedlo se je, da bodo mogoče vse te ladje spraviti na površino in jih popraviti. Mnogo dela so imeli tudi japonski minolovci, ki so očistili morje pred Surabajo od min. Surabaja je bila poleg Hongkonga in Singapura najjačje zavezniško pomorsko oporišče na južnopacifičnem Pacifiku. Zato je razumljivo, da je bila močno zavarovana z minami in drugimi ovirami. Doslej so spravili iz vode pred Surabajo 1.050 min.

Evakuacija žensk in otrok iz Čungkinga

Singhaj, 21. marca. s. Izvedlo se je, da je vlada v Čungkingu iz bojazni pred novimi japonskimi letalskimi napadi odredila evakuacijo žensk in otrok iz Čungkinga. Prebivalstvo, ki šteje sedaj okrog 700.000 ljudi, se bo zmanjšalo na 500.000. Nadalje grade v Čungkingu z veliko naglico protiletalska zaklonišča, ki jih je zlasti ob prvih velikih japonskih letalskih napadih zelo primanjkovalo.

Ženski vojaški zbor v Indiji

Lizbona, 21. marca. s. Vest, ki so prispeli iz Londna, kažejo, da so sklenili v Indiji poseben ženski vojaški zbor. Žena indijskega podkralja bo prevzela poveljstvo tega zbora. Zbor bo opravljal službo v garnizijah na mestu moških, ki bodo odpotniki na bojišča.

Boji na Kitajskem

Singhaj, 21. marca. s. Japonsko poveljstvo na Kitajskem je objavilo pregled vojnih dogodkov na svojem področju v času od 13. t. m. do 19. t. m. Ocenjuje proti kitajskim komunističnim silam južnozapadno od Singhaja se je uspešno nadaljevala. V borbah je obležalo na bojišču 3.800 kitajskih oficirjev in vojakov. Japonci so ujeli 1.250 ljudi.

Vojna na morju

Rim, 21. marca. s. Angleška admiraliteta je objavila, da je bila potopljena angleška korvetna ladja »Ariutus«.

Zahteva Indijcev

Singhaj, 21. marca. s. Predsednik vseindijskega kongresa Azad je izjavil, kakor poročajo iz Varde, da kongresna stranka ne bo mogla sprejeti Churchillovega načrta, ker obljublja Indiji svobodo šele ob koncu vojne ali celo še pozneje. Angleški načrt bo mogoče sprejeti le, če bo Anglija na njegovi osnovi nemudoma in v celoti priznala indijsko svobodo in takoj predala oblast in odgovornost v deželi zastopnikom Indije.

Izvrši odbor kongresne stranke je Azada določil za razgovore s sirom Staffordom Crippsom. Azad bo po prvih razgovorih z angleškim ministrom pričetkom aprila spet sklical izvršni odbor, če bi se izkazalo, da bi bilo mogoče na osnovi angleških

predlogov in v smislu sklepov vseindijskega kongresa nadalje razpravljati o indijskem vprašanju.

Vojno stanje na Kubi

Lizbona, 21. marca. s. Predsednik Kube Battista je, kakor kažejo vesti iz Havane, izdal nadaljnje ukrepe glede na vojno stanje v državi. Kraji ob obali so ponoči zatemnjeni. Zaloga pogonskih sredstev in drugih lahko vnetljivih snovi so odpeljali v notranjost dežele.

Japonska mora sama skrbeti za svojo oskrbo

Tokio, 21. marca. s. Načelnik oddelka za kmetijstvo japonskega ministrstva za narodno gospodarstvo Einosuke Išiji je govoril snovi po radiu. Kljub uspehom, ki so bili doslej doseženi v vojni za veliko Vzhodno Azijo in ki so dovedli do tega, da so se Japonski odprli novi viri za njeno oskrbo, je dejal, je nujno potrebno, da vlada nikakor ne spremeni svoje dosedanje politike za dosego popolne avtarkije, kar se tiče oskrbe japonskega prebivalstva z živim. Naloga japonskih poljedelcev spada med najvažnejše naloge japonskega naroda v sedanjih vojni. Vsa prevozna sredstva so sedaj angažirana za oskrbo vojnih sil. Zaradi tega mora japonsko kmetijstvo še intenzivneje opravljati svojo nalogo. Z vidika obrambe bi bilo nad vse nevarno za državo, če bi se morala zanašati na oddaljene dežele in dovoz živil iz njih.

Nove perspektive

Minister Göbbels o splošnem vojaškem in političnem položaju

Berlin, 21. marca. s. Pod naslovom »Nove perspektive«, je list »Reich« objavil zanimiv članek propagandnega ministra dr. Göbbelsa. Minister pravi v svojem članku, da se je pomlad že pričela. Da je narava pokazala namen izpolniti, kar registrirajo kolektarji, je le do neke mere važno za onega, ki hoče proučiti in presoditi splošni vojaški in politični položaj. Nihče ne more oporekati, da nam je uspelo, kar se je Napoleonu ponesrečilo in da smo celo v bistvu ohranili vse, kar nismo hoteli, da bi nam nasprotnik iztrgal. Znalji smo storiti celo več, kakor je bilo v našem programu. Težave, ki jih je bilo treba premagati, so ogromne in nesmiselno bi bilo prikrivati jih. Zgodovina nam bo nekega dne lahko povedala, kako velike probleme je moralo nemško vrhovno poveljstvo načeti in rešiti. Trenutno pa je dovolj, da vemo, da so bili ti problemi zares rešeni, da smo prestali najhujšo preizkušnjo in da se bodo pekoče skrbi od včeraj v kratkem spremenile v ponosen spomin.

Kaj nam bodo prinesli prihodnji meseci? Bilo bi nesmiselno napovedovati kar koli, odgovarja minister na to vprašanje, eno pa je gotovo: Če nas nasprotnik ni omajal v tej zimi, bodo meseci bližnje pomladi in poletja nedvomno nadvse kritični za njega samega. Nastal je vtis, da so splahnele vse glavne sovražne nače. Anglosaška propaganda ne govori več o Na-

poleonski zimi in tudi voditelji Kremlja so v zagati in besni spričo misli na bližnjo nemško ofenzivo, pa tudi spričo strahu, da bo ta ofenziva enkrat za vselej podrla vse njihove iluzije o zmagi. Šele v pozni jeseni jih je lani nenadno nastop velikega mraza rešil. Toda smeg in led ne trajata večno in nekega dne bosta izginila. Nastopilo bo nekaj tednov odjuge in blata, toda nazadnje bo prišel tudi lepi čas in tedaj bo spet spregovorilo orojče.

Vse kaže, da se bo dotlej tudi splošni svetovni položaj v mnogem spremenil nasproti današnjemu in da bodo Anglosasi med tem doživeli še marsikateri poraz. Morda bo Churchill znova rekonstruiral svojo vlado in morda bo pozneje Cripps nadomestil njega samega. Dobro vemo, pravi Göbbels, da bi to pomenilo nadaljnjo utrditve sovražnega odpora in poskus, da se metode sovjetske vojne taktike uvedejo tudi na Angleškem. Toda na nas to ne bo napravilo nikakega vtisa. Ta obupni poizkus bi pomenil pričetek konca za Anglijo.

Ob koncu pravi Göbbels, da se os tako približuje odločilni borbi za novi svetovni red. Zametnivo, spričo katere na videz ni bilo mogoče ničesar videti, nas je tu pa tam že težila. Toda sedaj se nebo že jasni. Dragoceno seme, ki smo ga zasejali v tej zimi trpljenja in žrtve, pridelava že pogajnat.

Vedno večji pritisk Moskve na London in Washington

Sovjetska agitacija v Angliji izziva nezadovoljstvo v Washingtonu — Angleži popolnoma pod vplivom Moskve

Monakovo, 21. marca. s. Nemški tisk razpravlja o vedno večjem vplivu Moskve na Anglijo. »Münchener Neueste Nachrichten« so objavile poročilo iz Stockholma, v katerem omenjajo obisk Majskega pri Churchill in opozarjajo na sovjetsko agitacijo v Angliji, ki je izvala celo v Bol hiši nezadovoljstvo. Sovjetske zahteve prihajajo do izraza v naslednjih dveh točkah:

1. Jasne in konkretne obveznosti Anglije in Amerike, da bosta Rusiji odprli pot v Evropo v svrhu njene boljše organizacije.

2. Jamstvo zavezniškega poveljstva, da bo v bližnji bodočnosti sprožilo ofenzivo ali na Srednjem vzhodu ali v Evropi.

Kar se tiče prve sovjetske zahteve, je Anglija, ki je že sama na najboljši poti do

boljševizma, zavzela popolnoma pasivno stališče. Washington pa se, kakor kaže, nekoliko upira, in sicer ne iz ideoloških razlogov, marveč izključno iz gospodarskih, kajti Zedinjene države doslej vojne niso presojale z drugačnega vidika kakor s stališča ogromne borzne operacije. Sovjetski monopol v Evropi pa bi jim prekržal njihove račune, da bi si ustvarile finančno nadoblast na evropskem kontinentu.

Glede zahteve, da bi se sprožila zavezniška ofenziva na Srednjem vzhodu ali v Evropi, postaja pritisk Stalina zmerom jačji in pod vodstvom Crippsove propagande se bo lahko Anglija zares še vse bolj približala katastrofi, ki bo tudi zanjo pomenila premiso njene lastne boljše organizacije.

Izredna zima na švedskem

Zaradi mraza in snežnih zametov je ustavljen ves promet Pomanjkanje živil in vode

Stockholm, 21. marca. s. Veliki val mraza in snežni meteži so se bolj poslabšali resni položaj, ki je nastal v švedski pokrajini Malmö. V Malmöju se še nikoli ni zgodilo, da bi bilo mesto poleg drugih krajev v pokrajini ožrezano od ostalega sveta. Prišlo je do kraja primanjvatja vode. Delo v industrijskih podjetjih se je ustavilo. Živil pridelanja primanjkovalo, ker ni mogoče noben dovoz blaga od zunaj. Včeraj v Malmöju niso prodajali ne mleka, ne mesa, ne

krompirja. Te vrste blago so prejele samo bolnišnice. Ljudje so se morali za umivanje posluževati mineralne vode. Cela vrsta vlakov je v pokrajini obšla v snegu.

Tudi na Tjandljandi so nastale zaradi snežnih metežev in mraza velike ovire. Nekaj potniških vlakov s 30 potniki je obšel v snegu. Kodanški meteorologi so izračunali, da je samo v Kodanju v sedanjih zimskih zapadnih okrog en milijon ton snega. V Kodanju je tramvajski promet že sicer hudo otežen.

Nemško vojno poročilo

Vsi sovjetski napadi na polotoku Kerču in pri Harkovu uspešno zavrnuti

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na polotoku Kerču je sovražnik zopet napadel z močnejšimi silami. Vsi napadi so bili po hudih bojih odbiti. Uničenih je bilo 28 sovražnikovih oklopnih vozil. Južno od Sevastopolja je bila 18. marca uničena z letalskim torpedom velika petrolejska ladja.

Na doneškem področju so sovjetske čete ponovile svoje brezuspešne napade proti nemško-rumunskim postojankam. Krajnji napad nemških in madžarskih oddelkov je bil uspešen. V odseku vzhodno od Harkova je bil sovražnik po zavrnitvi nadaljnjih napadov vržen nazaj in je utrpel hude izgube.

Tudi v ostalih odsekih fronte so se ponesrečili sovražnikov napadi. Lastni napadi so prinesli nadaljnje uspehe.

Letalsko orožje je izvršilo uničujoče udarce proti zbirališčem sovjetskih oklopnih voz in čet na polotoku Kerču in je napadalo posebno uspešno letališča ter železniške transporte v srednjem odseku fronte. Sovražnik je izgubil včeraj 62 letal, izmed katerih jih je bilo 42 sestreljenih v bojih v zraku. Pet lastnih letal se ni vrnilo.

Frankovska 46. pehotna divizija je od početka februarja odbila številne napade sovražnikovih sil, ki so bile mnogo v premoči, s hudimi izgubami za nasprotnika in je v 11 dneh uničila 162 oklopnih voz. V zadnjih dneh se je odlikoval s posebno hrabrostjo rumunski 33. pehotni polk.

Na otoku Malti so bila bombardirana letališča in postojanke protiletalskih baterij. V Sredozemlju je oddelček nemških lovcev sestrelil tri angleška letala in dosegel tako od začetka vojne svojo 1000. zmago v zraku.

Na morju ob Angliji so nemška bojna letala v pretekli noči potopila južno od

Portlanda trgovsko ladjo s 6000 br. registrovanimi. Dve nadaljnji ladji srednje velikosti sta bili tako hudo poškodovani, da se more računati tudi z njihovim uničenjem. Nadaljnji napadi so bili usmerjeni proti pristaniškim mestom ob angleški južni obali.

Včasu od 10. do 19. marca je izgubil sovražnik 62 letal, od teh 28 nad Sredozemskim morjem in severno Afriko. V istem času smo v borbi proti Angliji izgubili 16 lastnih letal.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 21. marca. s. Finsko vrhovno poveljstvo beleži v svojem dnevnem službenem vojnem poročilu, da je sovjetski bataljon na zapadu Aunuške ožine napadel finske postojanke, a se je napad izjalovil ob zapornem ognju finskega topništva. Finska letala so na ožini ob Sviru napadla sovražne kolone in taborišča ter poglala v zrak večja skladišča streliva. Nad Finskim zalivom so finski lovci sestrelili sovjetski hidroplan.

Delovanje letalstva

Berlin, 21. marca. s. Iz vojaškega vira poročajo, da so nemška letala v četrti intenzivno posegala v operacije na kopnem na vsem vzhodnem bojišču. Z bombami, topovi in strojnimi kmeti so napadala zbirajoče se sovražne čete in kolone na pohodu ter prizadejala Sovjetom zelo krvave izgube. Po doslej zbranih podatkih so nemška letala razdejala 74 avtomobilov in več sovjetskih tankov ter topov. Razdejala so tudi nekaj sovjetskih trdnjav ter poglala v zrak dve skladišči streliva. Sovjeti so skušali upirati se tem napadom s svojimi lovskimi letali in intenzivnim ognjem svojega protiletalskega topništva. Toda vsi njihovi napori so bili zaman. Nemška letala so vselej dovršila naloge, ki so jim bile zastavljene.

Bolgarija dobi zopet svojo mornarico

Sofija, 21. marca. s. Vojni minister Dakalov je predložil Sboranju vrsto zakonskih načrtov, ki se nanašajo na nadaljnji razvoj in ojačanje motorizacije bolgarske vojske. Po posebnem zakonskem načrtu naj bi se v Bolgariji ustanovila mornariška akademija, ki bi bila podrejena vojnemu ministrstvu. Po pogodbi, sklenjeni v

Neutihu, Bolgarija ni smela imeti večje vojne mornarice. Pogodba je sedaj razveljavljena in bolgarska vlada namerava nemudoma organizirati svoje pomorske oborožene sile. Akademija v Varni bo obsegala 6 letnikov. V njej se bodo vzgajali pomorski inženjerji in plovbeni častniki.

Poljski delavci v Nemčiji

Varšava, 21. marca. s. »Warschauer Zeitung« poroča, da je iz Galicije odpotovalo v Nemčijo 100.000 delavcev, in sicer 67.000 moških in 33.000 žensk. Ta množica delavcev se je prostovoljno prijavila na delo v Nemčiji in jo bodo v glavnem porabili za poljska debla. Delavce so s 117 posebnimi vlaki prepeljali v mesto nemške kraje.

v. Papen odpotoval v Berlin

Ankara, 21. marca. s. Nemški poslanik von Papen je odpotoval v Berlin. Iz poučenega vira se je izvedelo, da se bo mudil v Nemčiji nekaj časa.

Gluckova opera Orfej in Evridika Velik uspeh operne novitete

Ljubljana, 21. marca. Končno smo dobili tudi na naš oredno historično in glasbeno estetsko izredno zanimivo Kristofa Glucka prvo opero »Orfej in Evridika«. Zakaj za operno umetniško zvrst sta bila epohalna avtor in njegovo delo.

Zgodovino opere začenjajo z »Daphno« Jacopa Perija in z »Eurydiko« Giulia Caccinija, ki sta se rodila okoli leta 1600. v Firenci. Oznaki so ju in njima sliče skladbe kot »dramme per musica«, drame za godbo. Obe prvi operni drami sta bili ustvarjeni pod vplivom starogrške muzikalne tragedije. Najvažnejši skladatelj firenški je bil Monteverdi (1567–1645), ki je napisal za tisti čas najboljšo opero »Orpheus«. Značilno je torej, da sta se dve prva operna komponista že oklenila klasične mitološke povesti o Orfeju in Evridiki! Monteverdi je ustvarjal dela polna resnobne, umetniške zaokroženosti in večje udeležbe orkestralnega parta. Njegov naslednik Cesti je uvedel v opero vredino in paradijo, pa tudi naraščajoče »starstvo« — prevlado prvih dveh pevcev.

V bujno bogatih Benetkah so nastala prva operna gledališča z javnimi predstavami, ki so dajala občinstvu ne toliko kulture in resne lepote, kolikor cvetočega življenja in prekipajočega vrvenja na odru, ne le resnobno in petju, temveč predvsem zabave in občudovanja grl. »Primi uomini« — tenorji kastrati — in »prime donne« so zaslužili skladatelja, gledališko osebo in publiko. To »starstvo« je razvila zlasti neapoljska šola, slovit po svoji manieriranosti brez dramatike.

Kmalu so se razločevali resno (seria) in veselo (buffa) opero. Prva je imela navadno nadčloveške, klasične junake in bogove z Olimpa, vražje spletke, strašna zaklinjanja in proročanja ter besne strasti nenaravne sile. Vse brez psihologije in verjetnosti. Vanje so vpletali komične, še rajši bedaste medigre preprostega dejanja, medigre, ki so se hitro razvile v samostojne opere buffe s šaljivo glasbo italijanske narodne barve in z dejanjem, polnim komičnih figur in zapletkov ter drastičnih potegavčin.

Italijanska opera s svojo maniro je zavladala takrat po vsem svetu in pod njenim splošnim vplivom so stali skladatelji, ansambli in publiko vseh kulturnih narodov. Zbujala pa se je tudi opozicija. Francoz Rameau je naglašal v svojih delih lastno narodnost, izpodrinil v Parizu italijansko opero buffo ter postavil na njeno mesto nacionalno francosko opero comique, in enako se je trudil Anglež Parcell za nacionalno angleško opero.

V Nemčiji je vladala absolutno italijanska opera, pa tudi francoska, ki sta odlinili vse nemške poskuse za svojski stil in karakter. Samo Dunaj je pod vladjo Leopolda I. uprizaril okoli 400 italijanskih oper.

Tedaj je vstal neustrašni glasbeni borec Kristof Gluck (1714–1787), ki je dolgo sam sužen italijanske šablone, prvi zahteval, da ime besedilo opere dramatično resnično in da se glasba po čustvu in izrazih ravna po besedilu. Drama gospodji skladatelju, češ »Pisnik je podal sliko, muzik naj jo pa kolorira«, kajti »Resnična naloga glasbe je, da služi pesnitvi«. Gluck je torej prvi zahteval popolno duševno skladnost muzika in poeta ter je stremel prvi po spoju dveh umetnosti v enotno harmonično celoto.

To je bila revolucionarna zahteva, ki se je borila za zmago dolgo in ljuto proti načelom italijanske, publiko zmerom najljubše smeri.

Prav je torej, da smo se seznanili z Gluckovim prvim reformatorskim opernim delom, in prav zanimivo je, poslušati »Orfeja in Evridiko«, začetek moderne glasbe-

ne drame. Se se občutijo na nji značilne italijanske pozno baročne poteze, še sta setava in značaj blizu nekdanje italijanske opere serie in v krasni uverturi (prevzeti iz Gluckove »Ifigenije na Avliidi«) začutimo tu pa tam še močno cvetočo ital. melodičnost. Ali opera v celoti je novost čisto svoje Gluckove umetniške osebnosti, ki se je izrazila že tu v plemeniti preprostosti, čustveni iskrenosti, resni in logični doslednosti in glasbeni jasni lepoti.

Res, da nas ta opera še spominja na oratorije, da je njena zunanja dramatičnost še zelo skromna, a da je tem strastnejša, globlja in gniljevsja njena notranja razgibanost. Vpliv starega klasičnega teatra je očit. Zbor v 1. delu je še statičen, v 2. in 3. pa že dramatično sodelaven in mestoma vprav sodobno aktiven. Samo tri osebe: Orfej, Evridika in božič Er, nastopajo, a vežejo nas brez prestanka. Kolika sila je v furijah zborov, koliko lepote v plesih rajskega bitja, a koliko pristnega čustva, pri- srčnih izrazov žalosti, obupa, iskrene prošnje, ljubezni in sreče je v spevih Orfeja in Evridike, lepote dobrotnosti in v spevih Erosa! Prav posebne lepote prinaša orkester in je uvertura biser ter sploh vse sodelovanje orkestra glavna vrhuna opere.

Po odlični, vzorno doganjeni uprizoritvi Donizettijevega »Donna Pasquale« pod večim umetniškim vodstvom A. Noffata smo dobili zdaj na našo radost še drugo operno noviteto res kvalitativne uprizoritve in zgle- dovanja posrečene pevke in orkestralne izvedbe pod taktirko D. Zebreta in v režiji C. Debeveca. Gre jima naše polno priznanje.

Zebre je žel že z bravurno odigrano uverturo tonel anlavz in je vodil zopet vse delo s pritenjo živahnostjo in energičnim mirom. Debevec pa je onero po lastni zamisli opremil s stilnimi, slikovitimi dekoracijami, poskrbel solistom, zboru in baletu v barvah in kroju pravilne kostume ter dal nastopanju in igri solistov plemenito izraz- nost. Žal, da razsvetljevalni aparat ne do- sega vse širine odra in ostaja del zbora temen. Vsa tri dejanja so že na pogled poetična in v svoji kontrastnosti učinkovito lepa.

Glavno partijo ki obseza pretežno del vse opere, izvaja Fr. Golobova, ki je kot Orfej prvič po dolgi letih zopet nastopila v nosilni, njenim izrednim glasov- nim vršinam primerni vlogi. Vleče temu, da baržunasti zastori ob straneh odra niso ugodni glasovni dinamiki le zvenel ožgan umetnice v vseh legha sveže in tonlo. Njen izgovor je vedno jaseen nene nianširanje vzhledno njena igra iskrena naravna. Za najrazličnejša občutja svoje boate vloge je našla vselej nepriljen izraz z logičnim prehodi ter ustrezala moški osebi ne stoji, kretnjah in mimiki prav dobro. Imamo ve- liko altistko!

Lepa kakor naslikana je Evridika Vidali- jeva, ki ji je dala narava redok dar, da vsako tako vlogo dviga k resnično poetični lepoti. Pevski toni in ljubka v igri je žela nov uspeh Eros Kufeljeve ki se iz bron- stega kipa nad grobnico presenitljivo iz- premeni v drážestnega boga ljubzni je bil nova prikupna kreacija mlade pevke ki je neradi pogrešamo tako dolga na odru. Ose- bo v igri in spevih je polno ustrezala.

Zbor je svojo težko nalogo opravil z vidno pozornostjo, balet v 2. dejanju pa je pokazal z lepo vmetno, kako je Gluck duhovito reformiral in moderniziral tudi plesno umetnost, ki ji je dal novih močnih izrazov in vsebino. Koreograf P. Golovin je izvršil z danimi sredstvi in osebami težko nalogo odlično. Enolična mračnost podzem- lja, žal, ne naide v reflektorju dovolj opore in vsaj neka barvitost.

Prevod je ustvaril Niko Stritof in dal besedilo zvočnosti in jasnosti.

Premiera in prva repriza sta publiko vi- do zelo zadovoljili ter sta prinesli solisti- cam, dirigentu in režiserju iskreno prizna- nje.

Fr. G.

Koncert pianistke Rossane Bottai

Ljubljana, 21. marca. Pianistka Rossana Bottai, ki se je uspeš- no uveljavila med koncertnimi pianisti ita- lijanskega naroda je mlada, resnična umet- nica, ki ima pred seboj sijajno pianistično kariero. Njena tehnika je briljantna, mu- zikalnost odlična, njen temperament izred- no živahen. Vse to jo usposablja kot prvo- vrstno umetnico svoje stroke. Tako in po- doben pišejo o mladi pianistki, ki bo na- stopila v Ljubljani na samostojnem kon- certu v ponedeljek, 23. t. m., kritiki naj- različnejših kulturnih središč. V Ljubljani bo izvajala dela svojih rojakov Vivaldija, Musella in Pich-Mangiagallija. S štirimi skladbami je zastopan na sporedu največji pianistični avtor Chopin in koncert zaključuje z Lisztovo skladbo. Zače- tek koncerta bo točno ob pol 7. uri zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Predpro- daja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

ta, Genova, Venezia: Venezia-Juventus, Mi- lano: Milano-Roma.

Povseri kaže, da kakšnih posebnih pre- sečenj ne bo. Vodstvo Torino se ne zdi o- groženo, edino Romi se lahko pripeti, da jo bo Venezia pustila za seboj.

Divizija B: Spezia: Spezia-Savona, Ales- sandria: Alessandria-Bari, Busto Ars. Pro Patria-Prato, Pescara: Pescara-Vicenza, Padova: Padova-Udinese, Reggio Em.: Reggiana-Fiumana, Pisa: Pisa-Lucchese, Lodi: Faciulla-Novara, Brescia: Brescia-Siena.

Vse kaže, da se bodo Padovanci jutri zmuznili na vrh, toč vse je ni od njih od- visno in zato je negotovost še večja. SE O DIRKI

Na kratko smo že včeraj zapisali naj- bistvenejše dogodke in podatke s prve ko- lesarske dirke, ki šteje za oceno zmagoval- ca v »Vojni krožni dirki po Italiji«, na progi Milano-Sanremo. Končni rezultat je naslednji:

1. Adolfo Leoni iz Rietija s časom 8 ur in 10 minut (povprečna hitrost na uro 34,469 km), 2. Antonio Bevilacqua iz Ve- nezije za pol kolesa, 3. Pierino Favalli iz Cremona za pol bicikla, 4. Giordano Cottur iz Trieste, 5. Mario de Benedetti iz Torio- ne, 6. Marco Marangoni (prvi med neod- visnimi) 7. Giovanni Brotto, 8. Giovanni Destefanis.

Kakor je razvidno, je presečenec pre- ježen, kajti vsi favoriti razen Leonija, so daleko zaostali. Tako je na primer Magni šel 12. Ricci 17. Bizzzi 19. Coppi pa 21. Startalo je skupno 58 tekmovalcev.

Z Gorenškega

— Velik otroški koncert v Trzinu. Zad- njo nedeljo je bil v društvenem domu na Skali velik otroški koncert v korist zim- ske pomoči. Vodstvo in organizacija sta bila v rokah krajevne voditeljice žen Ana Klauber. Učenci in učenke so s svojim na- stopom razveselili poslušalce in želi zaslu- ženo priznanje.

— Prometna nesreča. V četrtek teden je peljal 17letni gostilničar Ivan Kosmatin po cesti iz St. Vida proti Medvodam s so- di natovorjen voz. Vrh klanca pri Medvo- dah mu je odpovedala zavora in voz je zavozil v železno ograjo ob cesti. Kosmatin je zdrknil pod voz in se precej močno po- bil. Prepeljali so ga v bolnico na Golniku.

— Težka nesreča v gozdu. 60letni dela- vec Josip Stare iz Zaloga je 12. t. m. v go- zdu sekal drva. Našli so ga tam težko ra- njenega. Posekano drevo se je bilo zatak- nilo za vejo drugega drevesa. Stare je naj- brž splezal na drugo drevo, pa je padel z njega in si zlomil vratno vreteno. Prepeljali so ga v bolnico na Golniku.

— Županji so zborovali. Deželni svetnik dr. Hinteregger je sklical župane občine radovljanskega okrožja na delovno zaseda- nje, na katerem sta poročala predstojnik finančnega urada Maier in inspektor Hein- rich o uvedbi davčno upravnih predpisov v zasedenih krajih Koroške in Kranjske ter obravnavala poedine državne davke in izterjevanje istih v tekočem letu. Refera- toma je sledil živahen razgovor. Inspektor Rachle je govoril o občinskih davkih zla- sti o državljanem in obrtnem davku. Na- glašal je dolžnost županov, da se z naj- večjo vmetno posvetijo svojim nalogam. Častna dolžnost občin je tudi skrbeti za grobove padlih vojakov.

— Prvi roditeljski večer v Dobu. Pred kratkem so se prvič zbrali v Dobu zlasti matere tistih otrok, ki obiskujejo otroški vrt, da se z učiteljicami razgovore o svojih malčkih. Roditelji so bili pogoščeni s ča- jem in pecivom.

— Za povzdigo vrtnarstva v kamniškem okrožju. Sočivje je za ljudsko prehrano ved- no večjega pomena. Zato je tudi potrošnja vedno večja. Posledica tega je, da je treba delati na povzdigu vrtnarstva. Okrožni kme- tovalec Burgstahler je zdaj čez zim ukrenil vse potrebno, da bo pridelek sočivja v kam- niškem okrožju letos čim večji. Nasadi cvet- lice in lepotnih rastlin se morajo umakniti sočivju. V Kamniku samem bodo izrabili vse nezačete parcele in vsa zemljišča v neposredni okolici mesta za pridelovanje so- čivja in krompirja. Težave so samo z naba- vo semen.

— Počastitev spomina mrtvih vojakov v Kranju. Prvič so tudi v Kranju počastili spomin junakov nemškega naroda. Spomin- ska svečanost je bila na pokopališču ob ude- ležbi zastopnikov vojaških in civilnih ob- lasti.

— Tečaj za nego doječkov na Jesenicah. V prostorih jeseniške posvetovalnice je v prisotnosti voditelja krajevne skupine dr. Kleina voditeljica pokrajinskega oddelka Fi- scherja otvorila prvi tečaj za nego doječ- kov v jeseniškem okrožju. Orisala je nalogo žene in matere, ki ju smatra Hitler za te- meljna stebra velike nemške države. Tečaj obsega 10 dvojnih ur in vodi ga Marija Bauer.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 21. marca ob 17.30: Lepa pusto- lovščina. Red B.

Nedelja, 22. marca ob 14: Jurček. Mladin- ska predstava. Izv. Cene od 15 lir na- vzdol. Ob 17.30: Clouek, ki je videl smrt. Izv. Znižane cene od 12 lir na- vzdol.

Ponedeljek, 23. marca zaprto.

OPERA

Sobota, 21. marca ob 17: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red Cetrtek.

Nedelja, 22. marca ob 14: Ples v Operi. Izv. Znižane cene. — 17.30: Prodana nevesta. Izv. po znižanih cenah.

Nedelja, 23. marca. Zaprto.

Nedelja v Operi. Ob 14. bodo peli po daljšem omloru Heubergerjevo opereto: »Ples v Operi« v običajni zasedbi partij. — Ob 17.30 pa bodo uprizorili prvič izven abonmaja Gluckovo opero »Orfej in Evri- dika«. Zasedba: Orfej: Golobova, Evridika: Vidalijska, Amor: Nada Stritarjeva.

Nesreče

Ljubljana, 21. marca. Na praznik in včeraj so pripeljali v Ljub- ljansko splošno bolnišnico precej vsakovrst- nih ponesrečencev z manjšimi poškodbami. 29letna gospodinjska pomočnica Franja Grač- nerjeva iz Ljubljane se je ponesrečila pri domačem gospodinskem delu. Režala je z ostrim nožem zelenjavo in se pri tem prav občutno vrezala v prst levece. — Janez Cen- celj, dveletni sin tkalca iz Most pri Ljub- ljani, se je neprevidno približal za kosilo pripravljeni mizi in prevrnil krožnik vrele juhe. Tekočina se je razlila po njem, da je dobil opekline po vsem telesu. — Daniel Mojstrovic, 23letni delavec pri tvrdki Ger- kman v Ljubljani, si je pri delu po nesreči prerezal žile na levici. — Nerodna nezgoda je doletela Antona Kržina, 38letnega po- sestnika iz Dobrunj. Doma je brusil sekuro, pri tem pa je odletel drobec kovine narav- nost v njegovo desno oko in mu ga poško- doval. — 70letna vdova po poštncem usluž- bencu Ivana Cudermanova je padla na cesti tako nerodno, da si je zlomila levoico. — Marija Javornikova, 39letna žena po- sestnika iz Ljubljane, se je mudila na La- verci. Pri povratku se je pa v naglici spo- taknila pri stopanju na vlak. Padla je tako nerodno, da je dobila lažje poškodbe po obrazu. Včeraj so sprejeli 20- letno uradnico Suzano Terškanovo, ki je padla pri vožnji s kolesom in se potolkla po glavi.

Radio Ljubljana

Nedelja, 22. marca

Ob 8: Vesti v slovensčini, 8.15: Vesti v italijansčini, 8.30: Mistični odmik, cerkve- na reportaža, 8.45: Koncert organista Ren- zija, 11: Peta maša iz cerkve Služabnikov v Bologni, 12: Razlaga evangelija v italijan- sčini, 12.15: Razlaga evangelija v sloven- sčini, 12.30: Klasični trio, napoved časa in vesti v italijansčini, 12.15: Službeno vojno poročilo v slovensčini, 12.20: »Pojte z na- mi«, orkester pod vodstvom Angelija, 12.45: Vojaške popevke, 14: Vesti v italijansčini 14.15: Ljubljanski orkester »EIAE« in ko- morni zbor pod vodstvom Šijanica, 14.45: Vesti v slovensčini, 17.30: Zupancić J. Zboj- šanje vinarstva, predavanje v slovensčini, 17.45: Prvi del koncerta pod vodstvom Vic- torja de Sabata, 19.30: Vesti v slovensčini, 19.45: Pesta glasba, 20: Napoved časa in vesti v italijansčini, 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini, 20.40: Lahka filmska glasba, orkester pod vodstvom Pe- tralje, 21: Predavanje v slovensčini, 21.10: Orkester pod vodstvom Manna, 21.40: Zbor pod vodstvom Angelinija, 21.10: Koncert vio- linista G. Leona, 22.45: Vesti v italijansčini.

Ponedeljek, 23. marca

Ob 7.30: Vesti v slovensčini, 7.45: Sloven- ska glasba, v odmorih ob 8. Napoved časa, 8.15: Vesti v italijansčini, 8.15: Malgašev duet na harmoniko, 12.40: Komorna glasba, 13: Napoved časa in vesti v italijansčini, 13.15: Službeno vojno poročilo v slovensčini, 13.17: Italijanske narodne pesmi pod vo- dstvom Petralje, 14: Vesti v italijansčini, 14.15: Ljubljanski orkester družbe EIAE pod vodstvom Šijanica, lahka glasba, 14.45: Vesti v slovensčini, 17.15: Koncert violinista Alberta Dermelja in Marjana Lipovška ob

klavirju, 19: Italijanska ura prof. dr. Stan- ka Lebn, 19.30: Vesti v slovensčini, 19.45: Pesta glasba, 20: Napoved časa in vesti v italijansčini, 20.20: Komentar dnevnih do- godkov v slovensčini, 20.35: Vojaške popev- ke, 20.50: Vokalni simfončni koncert pod vodstvom Oliviera de Fabritia ob sodelovan- ju sopranistke Marije Canigle in tenorja Ferruzia Tagliavinija, 22.05: Predavanje v slovensčini, 22.15: Godba poveljstva proti- letalske milice pod vodstvom Liberata Vag- nozzia, 22.45: Vesti v italijansčini.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 21. marca: Benedikt. Jutri: Nedelja, 22. marca: Tih nedelja, Lea, vdova.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Prva žena. Kino Sloga: Veseli doživljaji. Kino Union: Sancta Maria. Razstava mojstra Frana Kralja in gene- racije najmlajših v galeriji Obersnel na Gosposvetki cesti. Veseli teater premiera 17. programa ob 18.30 v Delavski zbornici.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi nesprenjeno. Veseli teater ob 14.30, 16.30 in 18.30 v De- lavski zbornici.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Mr. Sušnik, Marjin trg 5, Kuralt, Gosposvetka cesta 10 in Bo- hincec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Mestno dežurno zdravniško službo bo opravljala od sobote od 20 do ponedel- jka 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Guido Debelak, Tyrševa cesta 62, te- lefon št. 27-29.

La miglier CALZATURA PER BAMBINI

Najboljši ČEVLI ZA OTROKE

L. 35 -

No. - št. 19-22 L. 39.—
No. - št. 23-26 L. 39.—
No. - št. 27-30 L. 49.—
No. - št. 31-34 L. 59.—

5151-44805

Stivaletto di cuoio bruno Čevlček iz rjavega usnja

L. 45 -

No. - št. 19-22 L. 49.—
No. - št. 23-26 L. 49.—
No. - št. 27-30 L. 59.—
No. - št. 31-34 L. 59.—
No. - št. 35-38 L. 79.—

5621-48800

Forma molto comoda Zelo udobna oblika

Rata

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15						16					17		18
19						20					21	22	23
24			25		26					27	28		29
30		31			32					33			
34					35				36				
37					38			39			40		
41				42			43		44	45			46
		48	49				50	51				52	
		53				54			55	56	57		58
59	60		61			62			63	64	65		
66		67				68			69			70	
71						72							

Besede pomenijo

Vodovavno: 1. ustaljenost, uravno- venost, 12. letovišni kraj na Gorenškem, 15. reka v Italiji, 16. hunski kralj, 17. pov- šinska mera, 18. reka v Italiji, 19. grška bo- ginja, 20. opesati, odpovedati, 22. latinski predlog, 24. japonska mera, 25. cerkveno iz- občenje, preklestvo, 27. po nazivih, 30. mi- tološki letalec, 32. izvrstno vino, 33. ugotav- ljanje vrednosti, 34. pripravljen, 35. bližnji sorodnik, 36. zločin proti življenju (dvoj.), 37. izraz iz kemije, 38. šahovski izraz, 39. grška črka, 40. nauk o nramnem življenju, 41. soveda, kajpak, 42. hrvaški teniški igra- lac, 44. kovina, 46. kratica za »Novi Svet«, 48. noben drug, samo ta, 50. občina v kam- niškem okraju, 53. vsa, nerazbita, 54. število, 55. osebni zaimek, 57. enota teže, 59. na za- četku vsesa, 61. počivati, biti na miru, 64. češki kralj, 66. Azijet Daljnega vzhoda, 68. mesto v Makedoniji, 70. moško ime, 71. pred- met izhlapenja, izžarevanja, 72. bogataš.

Navpično: 1. veda, ki se bavi s pro- učevanjem starin, 2. jezero na meji med Paragvajem in Peruom, 3. začetek abecede, 4. indijski sveto mesto, 5. azijska pokrajina, 6. italijanski spólnik, 7. ujeziti se, užaliti se, 8. poveljnik kozaške vojske, 9. sodobni no- maci, 10. latinski osebni zaimek za ženski

spol, 11. skupnice, čredice, 12. moško ime, 13. pesnitev, 14. evropska reka, 20. izgledati, obsekati, obdelati, 21. premoženje, lastnina, 23. priliv, 26. konj (tur.), 28. za vse enak, 29. slovit letovišče na Tirolskem (Italija), 31. pripadnik arijske rase, 36. velika časovna enota, 38. značilnost muslimanskega mesta, 42. ljubkost, nežnost, 43. brati, 45. češka pri- trdnica, 47. slovanski bog, 49. zli duh, 51. turistična naprava, 52. hazardna igra na karte, 54. kratica za sveti, 56. nerabljen, 57. kazalni zaimek, 58. predlog, 60. brez družbe, 62. začetek ocene, 63. hoditi, pre- mikati se, 65. glas, zvok, barvitost, 67. vez- nik, 69. vzlik.

Rešitev zadnje križanke

Vodovavno: 1. kolera, 6. st., 8. as, 9. te- tiva, 11. revija, 12. korakati, 14. sok, 15. la, 16. od, 17. obad, 19. ovo, 20. bivolica, 22. Alja, 23. ete, 25. race, 26. edin, 27. Amati, 29. c. p., 30. amater, 31. sveti, 32. stari, 34. zlati, 35. lgo, 37. zanikam, 39. zna, 40. arena.

Navpično: 1. kan, 2. o, 3. eter, 4. Reval, 5. Atika, 6. svatovati, 7. ta, 10. ija, 11. roka- vica, 12. kobila, 13. ido, 14. sobarica, 18. doje- mavati, 19. ocediti, 21. la, 24. Enare, 26. etati, 28. Amerika, 31. Stana, 32. slan, 33. lga, 34. zzz, 35. ime, 36. oda, 38. ar.

SPORTNI PREGLED

Iz zgodovine evropskih nogometnih zvez Kdaj so bile ustanovljene poedine nogometne zveze

Zadnja številka zagrebškega športnega tednika »Sport« objavlja v zvezi z letošnjo proslavo petdesetletnice danske in nizozemske nogometne zveze zanimiv članek, v ka- terem navaja na kratko podatke, kdaj so bile posamezne evropske nogometne zveze ustanovljene. Iz članka posnemamo:

S petdesetletno organizacijo nogometne- ga športa se lahko pohvalita samo dve državi. To sta Danska in Nizozemska, kate- rih zvezi sta bili ustanovljeni leta 1889, seveda vsaka po svoje in neodvisno druga od druge. Danski nogometni zvezi »Bold- spil Union« pripada častno mesto med vse- mi evropskimi nogometnimi zvezami, ker je bila prva osnovana. Bilo je to januarja 1889. leta. Danskemu zgledu je še istega leta sled- il nogometni šport na Nizozemskem, kjer so 8. decembra ustanovili nizozemsko nogo- metno zvezo »Koninklijke Nederlandsche Voetbalbond«. Marca 1895 je bila ustanov- ljena belgijska nogometna zveza z imenom »Union royale Belge des Societes de Food- ball Association«, le mesec dni kasneje pa švicarska nogometna zveza. Leta 1898, so se združili italijanski nogometni klubi v »Fe- derazione Italiana Giuoco del Calcio«.

Omejitev v potrošnji tobaka

Kako hočejo rešiti ta problem na švedskem, Danskem in Finskem

Nemčija med evropskimi državami ni bila prva, ki je segla po omejitvi v potrošnji tobaka.

Zdaj se pečajo s tem vprašanjem severne države in razni poskusi, ki jih delajo tam, so v marsičem podobni. Cilj je povsod enak, samo sredstva so različna. Na Danskem poskušajo s predpisi o predelavi zalog cigaretnega tobaka. Prepovedano je izdelovati dražje in cigare večjega formata. Na njihovo mesto so stopile manjše cigare. To ima pa tudi svojo slabost, kakor vse na svetu. Pri enaki kakovosti so namreč manjše cigare dražje od večjih, kajti delavske mezdje so za manjše cigare in cigarete enake kakor za večje. Tako se torej kajda podraži, ne da bi bilo dano jamstvo, da se bo poraba tobaka zmanjšala. Če namreč poraba ni naravnost prepovedana, pa ni mogoče prisiliti kadilca do tega, da bi kadil namesto velikih manjših cigare ali cigareto, če ima dovolj denarja.

Tudi Švedska je dosegla po ukrepih, ki so izogibne skrajnim posledicam. Na švedskem je monopolska uprava kratko malo znižala trafikam dodeljene količine tobaka letno na 84% v letu 1940. Kupljenih odnosa razprostranih. Letna količina se porazdeli na poedine mesece. Poseg, ki začne na Danskem pri proizvodnji in tam tudi obstane, se torej na švedskem omejuje na prodajo na debelo, dočim pušča proizvodnjo ob strani. Trafikantom so dodelitev skrbili in mu prepustili prodajo tako, da mora sam odločiti, kako bo prenesel to skrajno na kadilce. A to je najkrajše vprašanje in z njim se drugod monopolske uprave najbolj belijo glave. Danski si je ne bo treba beliti, ker je prepustila sitnost s kadilcem trafikantom samim. Da ti niso

bili posebno veseli novega bremena, je pač jasno, toda pomagati si ne morejo. Kadilci bodo stresali svojo jezo neposredno na trafikante.

Skrčenje na 84% je zaenkrat še malenkostno in posledice bi ne bile hude, če bi trafikanti nastopili enotno. Toda eni imajo velike zaloge, drugi manjše, tretji pa sploh nobenih. Slednji so bili torej s skrčenjem takoj in neposredno prizadeti, prvi in drugi pa sploh ali vsaj v toliki meri ne. Trafikanti z velikimi zalozami lahko postrežejo kadilcem kakor so jim prej, drugi bodo pa morali poslušati njihovo godrnjanje in končno bodo izgubili toliko ojemalcev, da bo obstoj njihovih trafik v nevarnosti. Primer Nemčije je pokazal, da pomaga tu samo temeljito raciniranje, kajti samo tako je mogoče omejiti potrošnja tobaka brez zamere na desno in levo. V primeru Danske bodo pa najbolj prizadeti tisti trafikanti, ki nimajo nobenih zaloz.

V tem spoznanju je segla Finska po drugačnem sredstvu, da se omeji potrošnja tobaka. Zvišala je namreč obično davek na tobak in si zagotovila večje dohodke, na drugi strani se bo pa potrošnja tobaka sama po sebi skrčila. Poleg tega bo zmanjšala težo cigaret in vsi moški v starosti nad 20 let dobe tobačne nakaznice. Vsakih štirinajst dni bo imel vsak moški pravico do 100 cigaret ali 100 cigar odnosno tobaka za pipo. Lani je znašala proizvodnja na Finskem 4.500.000.000 cigaret, 12.000.000 cigar in 440.000 kg tobaka za pipo. Izračunali so, da se bo zaradi zvišanja davka na tobak znižala njegova potrošnja za 22%, dočim državna blagajna pri tem ne bo prav nič trpela.

DNEVNE VESTI

Del nosu mu je odgriznil. 56-letni delavec Silvio Bisolfi jo je na praznik prav neprijetno izkupil. Moč se jezi tem bolj upravičeno, ker ne ve, zakaj je bil napaden. Ko je mirno večerjal v gostilni, se je nenadoma dvignil neki gost, se mu groze približal, končno pa ga je nerahlo udaril obel in mu odgriznil konec nosu. Bisolfi je zarjul od bolečine, da se je vzezmurila vsa gostilna. Divjaski napadalec je izkoristil zmešnjavo in pobegnil. Zdravniki so Bisolfiju objavili, da bo ozdravel, če ne bodo nastopile komplikacije, v treh tednih.

Kolikoli delavcev dela za Nemčijo. Izredno povečana vojna proizvodnja Nemčije je zahtevala, kakor ugotavlja »Eco di Roma«, tudi izredno zaposlitev delovnih moči. Pri tem se je Nemčija sorazmerno zatekla predvsem k pritegnitvi ženskih delovnih sil. Danes je v nemških tovarnah in podjetjih zaposlenih znatno nad 1 milijon žensk več kot pred vojno. Razmerje med ženskimi in moškimi delovnimi močmi znaša 40:60. Razen žensk pa je Nemčija zaposlila tudi okoli 2 milijona tujih delavcev, ki delajo predvsem v poljedelstvu, v kovinski, živilski, rudarski in kemični industriji ter v prometu. Razen tega pa dela za Nemčijo tudi milijon in pol ujetnikov.

Zahvala

Stejem si v prijetno dolžnost, da se tem potom vsem svojim cenjenim številnim gostom prav toplo zahvalim za vso dolgoletno naklonjenost ter prosim, naj isto v polni meri ohranijo tudi mojemu sedanjemu poslovdji gosp. Fr. Robiču.

TEREZIJA ZALAZNIK
restavracija »Pri Sestici«

Ravninski prispevki k italijanski lesni avtarkiji. Znatno doprinos k italijanski avtarkiji lesa, tako za gradnje kot za kurivo in pridobivanje celuloze, doprinašajo poljedelska nižinska zemljišča. Da je temu tako, kažejo naslednji podatki: od 1. 1935 do 1. 1937 je Mantovska pokrajina proizvedla okoli 1.508.178 stotov lesa za kurivo, 32.817 stotov lesa za celulozo in 41.329 stotov gradbenega lesa. Cremonska pokrajina je pridelala 110.300 stotov lesa za kurivo, 21.300 celuloznega lesa in 18.600 gradbenega. Milanska pokrajina je dala 155.780 stotov lesa za kurivo, 165.000 za celulozo in 7.415 za gradnje. Les pridobivajo predvsem od dreves, ki rastejo vzdolž cest in jarkov. Taki nasadi dajo večji doprinos lesa kakor gozdovi. »Eco di Roma« opozarja, da so še zelo veliki predeli v tem pogledu neizrabljeni in da bi bilo mogoče s primerno skrbjo doseči še znatno povečani doprinosi lesa vseh vrst.

Napredek tekstilne industrije. Vprašanje dobavljanja surovin je italijanska tekstilna industrija uspešno rešila in tako dosegla v tem pogledu popolno neodvisnost od inozemstva. Kakšen napredek je bil dosežen, kažejo številke, ki jih objavlja »Eco di Roma«. L. 1911 so predelali 3,5 milijona stotov surovin, l. 1940 pa je količina surovin že prekoračila 4 milijone stotov. Pred začetkom avtarkičnega gibanja leta 1934 je Italija nakupila v inozemstvu 3.463.000 stotov surovin, od tega 55,8% bombaža, 20,8% volne in 16,3% jute za skupno vrednost 1300 milijonov lir (53% za bombaž in 38% za volno). Za surovine je bila porabljena štiri petine vsote namenjene za uvoz tekstilij. V Italiji je proizvodnja surovin dosegla v letih 1930 do 1934 povprečno 1.392.000 stotov, večino so jih pa izvozili: 70% jih je šlo v inozemstvo in le 30% jejo stalo doma za lastne potrebe. Surovin potrebnih domači tekstilni proizvodnji so pridelali doma komaj desetino. Danes bombaž in volna v italijanski tekstilni industriji je odlično zamenjana z umetnimi tekstilnimi vlakni. Avtarkični izdelki vzdržijo vsako tekmo z izdelki iz naravnih vlaken, ker se je industrija prilagodila novim delovnim sistemom, sodelujoč s tekstilno kemijo.

Novi predpisi za omejitve prometa z motornimi vozili. »Agite poroča iz Rome: Pripravlja se zakon, s katerim bo Prometno ministrstvo pooblašeno podvzeti za ves čas sedanje vojne in še 6 mesecev po njenem koncu vse potrebne ukrepe, izdajajo v porazumu z zainteresiranimi ministrstvi zadevne uredbe, a) za organizacijo vseh transportnih prevozov, ki jih izvršujejo zasebna podjetja, tudi kolikor se tiče uporabe in razdelitve materiala in če je potrebno z začasnim preklicom zadevnih

točk v koncesijah, b) za ureditev, tudi omejitev, prometa motornih vozil z izjemo tistih, ki služijo vojaški upravi, policiji in gasilcem. Ministrstvo je upravičeno razveljaviti ali omejiti veljavnost voznih izkaznic.

Da prevzame ogromno milijonsko dediščino, bo tvegal tudi nevarno vožnjo v Južno Ameriko. 40letni čevljar na Capriju Lorenzo Petralia je prejel od argentinskega konzula v Romi obvestilo, da mu je v Argentini umrl brat. Zapustil mu je baje 126 milijonov lir. Novi multimilijonar je seveda predmet pozornosti vsega italijanskega časnopisa, ki ga opisuje večinoma kot skromnega človeka, ki ga niti nenačajna sreča ni prevzela. Presenetil pa je novinarje, ker je odločno odklonil, da bi ga fotografirali, češ da ne želi da bi časopisje objavilo njegovo sliko. Največje preglavice mu dela sedaj vprašanje, kako bi prišel v posest bratrove dediščine. Svoje zastopstvo je zaenkrat poveril italijanskemu konzulu v Argentinu, vendar skuša dobiti čim prej dovoljenje, da bi smel osebo na pot v Argentino. Hoče se vkrcati na kakšno nevtrarno ladjo in tvegati prevoz po morju do Argentine. Kako se bo vse to izteklo in ali mu bo uspelo priti v Južno Ameriko, si sedaj še ni na jasnem, na vsak način pa bo napravil vse potrebne korake.

Letos se pa ne bodo obnesli. Na dan 40 mučnikov, v turek 10. t. m. smo imeli lepo vreme in veselili smo se že, da bo ostalo tako skozi 40 dni, kakor pravi naše ljudstvo. Toda letos se mučniki niso obnesli. Vreme se prav nič ne ozira na nje, večinoma imamo oblačno in le redko, komaj vsake tri ali štiri dni vidimo sonce. Čim posije, se seveda takoj čuti, da ima že precejšnjo moč. Žal se vse preveč skriva za oblaki. Včeraj popoldne je precej močno deževalo, bila je le kratka ploha. Danes se vreme zopet huda kisa, da človek ne ve ali bo deževalo ali ne. Ljudje že komaj čakajo, da bi solnce osušilo in segrelo zemljo, da bi lahko začeli delati na polju in po vrtovih. Zemlja je za oranje in prekopavanje še premokra.

Predpisi o mletju v Srbiji. Srbska centrala za žito je v toliko izpremenila predpise o mletju, da se mora v bodoče mleti 100 kg pšenice 87 kg hektolitrske teže v 90 kg enotne moke in 8 kg otrobov.

Tiskanje novčanic na Hrvaškem. S posebno naredbo je bila hrvaška državna tiskarna pooblašena tiskati tudi novčane. V ta namen dobi tiskarna poseben odelek, ki bo pod kontrollo finančnega ministrstva.

Hrvaška hoče boljše izkoristiti svoje sirovine. Hrvaška je sklenila v bodoče boljše izkoristiti domače sirovine kakor se je to delalo doslej. Reja sviloprejk in industrija svilu sta bili prvotno na Hrvaškem zelo razviti. V zadnjih 20 letih sta bili pa prenešeni v okolico Novega Sada. Zda hoče hrvaško trgovinsko ministrstvo obnoviti tovarno svilu v Osijeku, ki lahko predela letno 250 ton svilenih kokonov. V ta namen je bil že odobren kredit 1.600.000 kun. Druga domača sirovina, ki bo tudi prišla do večje veljave je lipov in macesnov les, iz katerega izdelujejo lesene dele svinčnikov. Poročali smo že, da je dobila Hrvaška tudi svojo tovarno svinčnikov. Nacionaliziran je bil del obratnega kapitala družbe Koh-und-L. & C. Hartmuth v Zagrebu in na tem podjetju je zdaj udeležena država in sicer preko Pohita, cigar zastopniki so obenem z nemško skupino v upravnem svetu.

Praščiona zvišala delniško glavnic. V hrvaški trgovinski registru je vpisano zvišanje delniške glavnice Prve hrvaške štedionice od 95 na 200 milijonov kun.

Se cno nemško industrijsko podjetje v Zagrebu. V Zagrebu je bila ustanovljena podružnica nemškega industrijskega podjetja Maunemann Röhren- und Eisen- A. G. z delniško glavnico 9 milijonov kun.

Tekstilno blago na Hrvaškem na nakazanje. Hrvaški trgovinski minister dr. Toth je izdal naredbo o omejitvi prodaje tekstilnega blaga. Do 1. aprila morajo vse mestne občine do 1. maja pa vse podeželske uvesti nakaznice za tekstilno blago. Raciniranje se bo izvršilo po potrebi v poedinih okrajih. Pri tem bodo upoštevane posebne potrebe glede narodnih noš.

Stidikalna organizacija hrvaških novinarjev. Hrvaško novinarsko društvo bo reorganizirano v stidikalno organizacijo. Pripravljen so že nova pravila, ki v glavnem določajo, da je potrebno za naslov

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Globoka filmska drama. Ena največjih sodobnih filmskih umetnin

Prva žena

Laurence Oliver — Jean Fontaine —

Radi izredne dolžine filma predstave v četrti in peti uri ob 14. in 18.35 uri

KINO UNION • TELEFON 22-21

Sancta Maria

Amadeo Nazzari, Conchita Montes, Armando Falconi, Germana Paolieri

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Štiri izredne kaljive barke. polne nortavlj dejanj

Veseli doživljaji

Stan Laurel in Oliver Hardy

KINO MOSTE

NEOPRAVIČENA URA

Amadeo Nazzari — Alda Valli

Mitna zgodba o ljubimcih studenke in slavnega kirurga

PARADA SMEHA

Raketa humorja, plesa in godbe!

urednika petletno poklicno delo in uredniški izpit, za katerega se zahteva najmanj srednješolska matura. Gmotni položaj novinarjev bo zadovoljivo urejen in tudi vprašanje pokojnin bo rešeno v splošno zadovoljstvo. Novinar bo imel pravico do popolne pokojnine po 20letnem delu. Pravila bo morala ocobiti še vlada.

Ukinitev zimskega urnika za zabavišča. Odrejeno je bilo, da se z današnjim dnem ukine zimski urnik zabav v javnih lokalih. Gledališča in kinematografi se bodo v Italiji odslej zapirali ob 23., od 1. maja dalje pa ob 23.30.

Gradnja univerze v Triestu. Letos, najpozneje pa spomladi 1943, bo dograjeno novo poslopje univerze v Triestu. Gradbeno dela na velikem kompleksu so že zelo napredovala, tako da se že vidi splošna slika monumentalnega dela, ki bo spadalo med največja poslopja mesta.

Poglavnikovo inspeksijsko potovanje. Poglavnik dr. Pavelić je bil v turek na inspeksijskem potovanju v Sisku, kjer si je najprej ogledal uradne prostore okrajnega glavarstva, mestnega magistrata in okrajnega sodišča. Poglavnik je prišel v Sisk nepričakovano in zato je sprejem odpadel. Vendar je pa prihitelo od vseh strani prebivalstvo v velikih množicah in navdušeno pozdravljalo visokega gosta. V Sisku je poseetil Poglavnik tudi gimnazijo in prisostvoval v enem razredu pouku. Slednjic si je ogledal še vojašnico, kjer je nagovoril pravkar vpoklicane rekrute. Popoldne se je odpravil nazaj v Zagreb.

Iz Ljubljane

Iz Zivitski trg. Na zelenjadnem trgu je naprodaj uvožena zelenjava, domače še ni (motačica, špinaca in regrata). Največ je cvetače, ki je po 4.45 lir kg. Že nekaj časa pa prodajajo tudi glavno salato in zdaj imajo posamezni prodajalci cikurijo in koromač, ki so vsi po 6 lir kg. Danes je bilo tudi nekaj uvoženih špinacov po 8 lir. Gospodinje rade kupujejo zelje, ki je zdaj naprodaj tudi na stojnici, tako da se kupovalci lažje vrste ter da je prodaja olajšana. Posamezni prodajalci pripeljejo od časa do časa še nekaj zimskih jabolk. Tudi danes jih je bilo nekaj naprodaj. Bila so kmalu razprodana. — Danes je bilo naprodaj po 13 dkg mesa na družinskega člana.

Iz Umrlj so v Ljubljani od 13. marca do 19. t. m. Krevelj Jožefa, sestra Bibija, 31 let, usmiljena sestra, Slomškova ul. 20. Gartner Franciška, 50 let, zasebnica, Stari Vič, po domače pri »Mrliču«. Anžlovar Jože, 50 let, železniški upokojenec, Linhartova ul. 32. Ramor Franc Milčo, 20 let, umoblan, Zabajk 6. Berthold Marija, 71 let, zasebnica, Lepodvorska ulica 5. Čerferin Julija, 33 let, dmnarica, Vidovdanska cesta 9. Batistič Kristina, rojena Benedit, 34 let, soproga trgovca in posestnika, Stražšče pri Kranju. Nakrst Franciška, rojena Zorka, 48 let, žena delavca, Jarše-Kodrova 29. Zupc Franc, 22 let, akademik, Miklošičeva c. 5. Pirman Neža, 74 let, zasebnica, Vidovdanska c. 9. Plečko Franc, 33 let, sirota, Vidovdanska c. 9. Rozman Marija, rojena Finžgar, 77 let, zasebnica, Gosposka ul. 4. Auguštič Ivan, 36 let, tovarniški delavec, Stara pot 3. Moste, Zidan Anton, 62 let, tovarniški delavec, Jarše

Se 41. Istenič Franciška, rojena Merlak, 81 let, zasebnica, Tyrševa c. 87 a. Viher Gertruda, 25 let, hči kotlarja drž. žel., Vidovdanska c. 9. Vidmar Karel, 80 let, mestni uslužbenec v pokoji, Pred konjušnico 2. V ljubljanski bolnici so umrli: Kveder Marija, 2 leti, hčerka sod. vratarja, Rimske trg 1. Magister Ljudmila, 49 let, upokojenka tobačne tovarne, Bleiweisova 42. Bončina Robert, 42 let, strojnik, Laze 35 — Planina-Logatec. Pirnat Vera, rojena Polič, 27 let, žena čevljarja, Rajndol št. 1. Vesič Marija, 75 let, zasebnica, Kodrova ul. 11. Košak Vinko, 8 let, sin posestnika, Gahovke.

Iz Kolesarski začetek pomladi. Po kolesarju se danes začena pomlad. V primeri z datumom je še precej toplo. Še vedno traja južno vreme. Včeraj popoldne je bilo zelo toplo, dokler je sijalo sonce, proti večeru so pa zopet pooblačilo in začelo je grmeti, kakor je deževalo. Vode so precej visoke, ker smeg naglo kopni tudi v visjih legah, vendar smo pa največjo nevarnost poplav že prestali.

Iz Ravnateljstvo I. moške realne gimnazije v Ljubljani vabi svoje učence, da pridejo vsi v ponedeljek, 23. t. m. popoldne, in sicer učenci 5. do 8 razreda ob 9., učenci 1. do 4. razreda pa ob 10. v poslopje III. moške realne gimnazije za Bežigradom. Zbera naj se v veži, kjer bodo izročili svoje dijaške knjižice, da se jim vpišejo poljetne ocen. Opozarjajo se učenci, da je dovoljen vstop v šolsko poslopje samo s nepodkovanimi čevlji. Ravnateljstva pisar na bo od ponedeljka dalje uradovala za stranke vsak dan od 10. do 12. v istem poslopiju v I. nadstropju.

Danes ob 18.30 premiera VESELI TEATER

Iz Danilo Gorinšek v »Veselim teatru«. Danes, v soboto ob 18.30 bo v »Veselim teatru« premiera 17. programa, v katerem nastopi tudi naš novi član, slavni komik g. Danilo Gorinšek. Naš novi spored bo nekaj povsem novega; obsega naslednje točke: Rodovnik, Sramežljivi ženin, Mutek, Tožba dekleta, športna točka itd. — Predprodaja vstopnic ob 10. do pol 13. in ob 16. dalje.

Iz Ravnateljstvo I. mešane meščanske šole na Viču v Ljubljani vabi svoje dijakke in dijakinje, da se redno udeležujejo velikonočnih duhovnih vaj, ki bodo v farni cerkvi ob 26. do 28. marca, vsak dan ob 9. in ob 17. uri. Spoved bo dne 27. marca zjutraj za dijakinje, popoldne za dijakke; obhajilo pa 28. marca ob 8. uri za vse. Učiteljstvo ima nadzorstvo vsak dan po štirje po abecednem redu. — Ravnatelj. — V poročilo o sodni razpravi proti Jezerški, ki smo ga objavili v sredo, se je vrnila pomota. Obtožnica je branil dr. Zdenko Švigelj in ne Mitja. Toliko točnosti na ljubo.

Iz Refoško, verona, teran, fraskati, pinot itd. toči gostilna Lovšin.

ZNAL SI JE POMAGATI — Ah, močiček pogled na kako lep je tale klokbuk. Moraš mi ga kupiti. Rada bi samo vedela kaj pomeni napis na kartonu kraj njega »Derniere crie«. — To pomeni, je že prodan.

BOLEZNI NA SRČNEM MISICEVJU ozdravite in prežene, če redno pijete — Ambrozevo medlico ki jo dobite pristno le v Medarni — Ljubljana, Zidovska ulica 6.

VAJENCA sprejemem. — Košak Ivan, soboslikar in pleskar — Ljubljana, Gorupova ulica 4.

VEČ VOZ GNOJA prodam. Janežič Jože, Izanska cesta 18.

ALI RES SE NE VESTE, da vam ogias v »Slovenskem Narodu« odzame vse Vaše skrb? Če iščete službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglasni odelek »Slovenskega Naroda«, ki vam bo s ceninim oglasom izpolnil željo. Oglasni odelek »Slovenskega Naroda« sprejema oglase za isti dan vsak dan do 9. ure dop.

Iz Spodnje Štajerske

Nov zupan v Rušah. Ruše so imele doslej komisarja inž. dr. Robert Maderja, ki je vodil občinske posle. Komisar je pa te dni izročil vodstvo občinskih poslov dosedanjemu občinskemu pooblašencu Emilu Voglu. Tvorilca duška v Rušah je proslavila oni dan 25letnico svoje ustanovitve. — Počastitev spomina padlih junakov. V nedeljo so tudi na Spod. Štajerskem svečano proslavili spomin padlih v prvi in sedanji svetovni vojni. Največja proslava je bila v Mariboru na Trgu Adolfa Hitlerja, kjer je nastopila tudi vojska. Castna mesta so bila rezervirana svojcem v sedanji vojni padlih. Proslave so bile prirejene tudi po vseh drugih večjih krajih.

Inseriraj v „Slov. Narodu“

Premog — drva — oglje

specialno oglje za generatorje vedno na zalogi pri
Resman Lojze
LJUBLJANA, CESTA 29. OKTOBRA (RIMSKA) 21 — Telefon 44-90

Gigli
la da se

Meglio d'una provetta lavandaia!

Quando voi usate Giglio per fare il bucato, voi eliminate la fatica di insaponare, lavare, strofinare, battere, torcere e far bollire la biancheria. Non solo, ma scongiurate il pericolo di deteriorare i vostri indumenti, specie quelli fini e delicati.

Boljšee kot izkušena perica!

Ko uporabljate Giglio za pranje perila, prihranite sebi delo z namiljenjem, obznanjem, mencianjem, splakanjem, ovijanjem in kuhanjem perila. Ne samo to, pri tem se izognete nevarnosti, da bi se pokvarila Vaša oblačila, vstati če so fina in občutljiva.

GIGLIO

AUTOBUCATO ITALIANO
Italij. proizvod, pere sam!
INDUSTRIE RIUNITE L. BERTONCINI BERGAMO

ZAHVALA

Vsem, ki ste mi izrazili sočutje ob pretežki izgubi mojega najdražjega moža

DR. JOSIPA CEPUDRA

odvetnika

vsem, ki ste ga spremili na njegovi poslednji poti in vsem, ki ste položili cvetje na njegov prerani grob, moja najtoplejša zahvala.

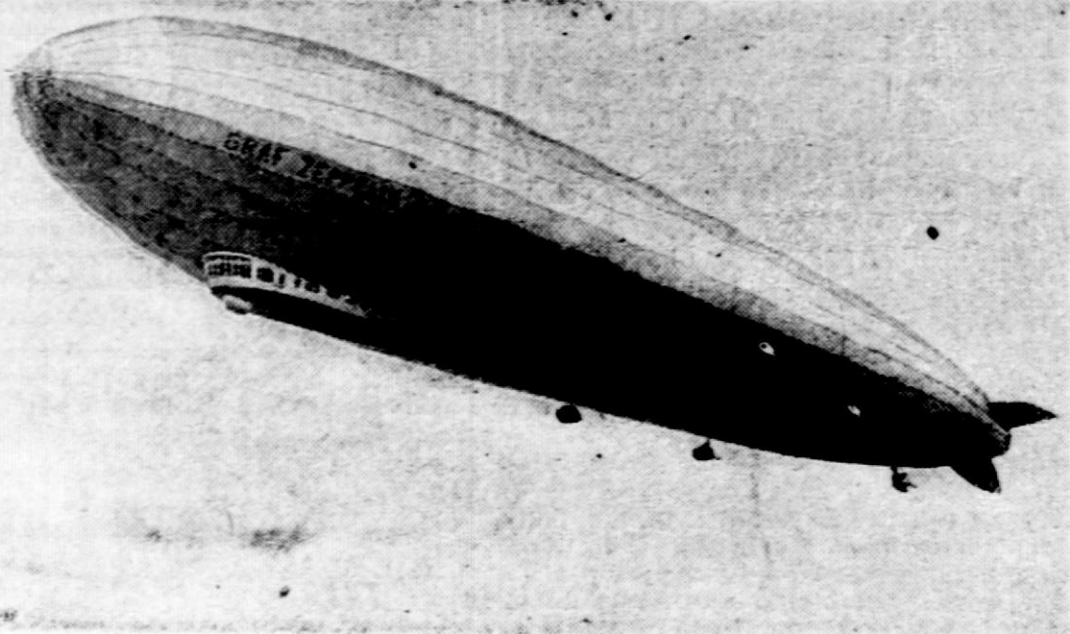
Posebno se toplo zahvaljujem gg. zastopnikom Odvetniške zbornice, č. duhovščini in pevskemu zboru Glasbene Matice za globoko čuteče žalostinke.

Maša zadušnica bo v soboto, dne 21. marca t. l. ob 8. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Užaloščena CENKA DR. CEPUDROVA

Strma je bila pot do slave

Še nekaj podrobnosti o naporih, razočaranjih in končnem zmagoslavju grofa Zeppelina

»Kdor ne more svojega prepričanja sporočiti potomcem, je živel življenje norca.« Čiste resnice tega izreka ni zlepa kdo tako občutil na lastni koži kakor Ferdinand grof Zeppelin, ki je služilo temu cilju vse njegovo življenje z vsemi napori in razočaranji. Samo svoji žilavosti, zaupanju vase in železni volji se je moral zahvaliti, da je svet končno priznal v njem izumitelja zrakoplova. Prvotno so se mu posmehovali, češ, da ni pri zdravi pameti. Zdaj pa o zrakoplovstvu in zrakoplovih sploh ne moremo govoriti, ne da bi pri tem vsaj omenili Zeppelinovo ime.

Kot potomec zelo starega plemiškega rodu je bil grof Zeppelin rojen 8. julija 1838. V Girsbergu je došol in pozneje je študiral na realki v Cannstattu pri Stuttgartu, ki je bila ob enem politehniku. Po dovršenju realki se je vpisal na vojno akademijo v Ludwigsburgu, iz katere je prišel že kot poročnik in bil je dodeljen štabu generalnega intendanta. Dvakrat je dobil daljši dopust — prvič, da bi nadaljeval študije v Tübingenu, drugič pa da bi se kot opazovalec udeležil ameriške osvobodilne vojne na strani severnih držav. Golo hrepenenje po pustolovščinah ga je napotilo pozneje, da se je udeležil naporov in nevarnosti polne ekspedicije k izviru reke Mississippi v spremstvu samo dveh Rusov in dveh Indijancev. Prusko-avstrijske vojne leta 1866 se je udeležil kot württemberski ordonančni oficir. Ob izbruhu nemško-francoske vojne leta 1870 je bil že general in je prodiral s svojimi konjeniki do armade Mac Mahona. V krvavi spopadu je ostal živ samo en in srečno se je vrnil k svoji komandi. V novo ustanovljenem cesarstvu je poveljeval dragoncem in ulanom, potem je bil württemberski vojni ataše in poslanik na berlinskem dvoru, vmes je poveljeval 27. in pozneje 30. konjeniški brigadi, a leta 1891 je bil kot general na lastno prošnjo upokojen.

Dr. Eckener

Sele tedaj je imel dovolj časa lotiti se resno tistega problema, ki mu je veljala njegova vojaška kritika, namreč odkrivanja sovražnika v moderni vojni. V Kanadi se je bil dvignil z balonom v zrak, pred Parizom je tudi opazoval balone, ki jih je pa pregledal veter. In takoj je začel razmišljati o novem balonu, ki bi ne bil odvisen od vetra, temveč bi ga lahko človek vodil po značilnih višavah kakor bi se mu zahotelo. S tem bi dal svoji domovini novo učinkovito orožje, ker bi lahko s pomočjo takega balona med vojno vedno izsledili sovražnika in opazovali njegovo kretanje. Odkar je imela tehnika na raz-

polago pogonsko silo parnega stroja in eksplozivnega motorja, ni bilo za njeno praktično uporabo druge ovire kakor velika teža ob razmeroma slabem pogonu. Rešitvi tega problema niso bili dostopni njegovi predniki in tudi osam prvotno ne. Zeppelin je prvi spoznal, da bi moral biti zrakoplov velik, trden in razdeljen znotraj na celice za primer, če bi se poškodoval ali če bi ga zadelo sovražna krogla, da bi se ne razletel. O tem priča njegov model iz leta 1873. Zeppelin pri tem ni sledil svojim prednikom, ki so vzeli za podlago balon, temveč mu je služila za vzorec ladja. In v bistvu je imel prav, samo uresničenje načrta se ni moglo iti gladko, saj izumitelj ni imel nobenih izkušenj. Toda tehnične podrobnosti je lahko prepustil svojim sodelavcem. Njegova genialnost se kaže prav v sposobnosti zbrati okrog sebe tiste moči, ki so njihove vrline in nadarjenost izpopolnjevale njegovo genialnost. Pod Zeppelinovim vplivom se je razvil, dotlej povsem neznan inženir Ludwig Dürr v enega največjih konstruktorjev zrakoplovov. Leta 1906 je prišel grof Zeppelin k svojemu največjemu nasprotniku dr. Eckenerju na dom in znal ga je pridobiti za svojo idejo. S tem je našel moč, ki je njegovo življenjsko delo ohranil in privedel do svetovne slave.

Navzlic silnemu odporu in na videz nepremagljivim oviram je ustanovil grof Zeppelin samo ob podpori Društva nemških inženjerjev delniško družbo za pospeševanje zrakoplovstva. Na plavajočem lesenem ogrožju na Bodenskem jezeru pri Manzellu so začeli graditi prvi zrakoplov. V juliju in oktobru 1900 se je pod izumiteljevim vodstvom dvignil na kratek polet s hitrostjo takratnega avtomobila, ki je bila seveda mnogo manjša od sedanje. Toda uspeh, ki naj bi bil prepričal svet, da je izumitelj na pravi poti, je izostal. Tehniki se še ni bilo posrečilo izenačiti razmerja med pogonsko silo motorja in njegovo težo. Tehnične težave in huda nasprotstva so Zeppelina močno potrla, vendar mu pa niso mogla vzeti poguma, da bi bil svoje prizadevanje opustil. Denarna sredstva so bila pa že izčrpana, družba je morala likvidirati, lesene ogrožje za gradnjo zrakoplovov so razdrli, sodelavniki razen Dürra so bili odpušteni.

Toda z ovirami so naraščale izumiteljeve moči. Württemberski kralj mu je bil naklonjen, denarna loterija je omogočila gradnjo drugega zrakoplova. 19. januarja 1906 se je dvignil v zrak, toda kmalu je izgubil krmilo in veter ga je zanesel daleč od kraja, kjer se je hotel Zeppelin spustiti zopet na zemljo. To je bil prvi primer Zeppelinovega obupavanja. In vendar ni obupal. Znova se je lotil svojega načrta. V oktobru istega leta se je zopet dvignil zrakoplov, če tretji. Ko se mu je prvič posrečilo 12 ur trajajoča vožnja po zraku preko Švice, se je javno mnenje hipoma izpremenilo in obrnilo v prid Zeppelina. Oblasti so takoj dovolile veliko taborišče tudi na Pruskem. Cesarstva preizkuševalna komisija je zrakoplove se je sicer odločila za upogibljivi sistem majorja Parsvala, vendar je pa posodila Zeppelinu 100.000 mark. Država mu je dala na razpolago pol milijon in naročila je še en zrakoplov za vojsko. Ta »LZ 4« je nastopil s hitrostjo 50 km na uro ob pritrkavanju zvonom in navdušenju velike množice svojo dolgo pot preko Constance, Basla, Strassburga, Mannheim, Mainza, Wormsa in Stuttgarta, ki ga je pa privedla do katastrofe v nevihti pri Echterdingenu. V tej tragični uri je bil ves nemški narod v duhu zbran okrog Zeppelina, ki je bil že postal narodni junak. Takoj so začeli zbirati

prostovoljne prispevke in zbrali so nad 6.000.000 S tem denarjem je bila ustanovljena Zeppelinova družba za gradnjo zrakoplovov, na velikem zemljišču pri Friedrichshafnu so rasle iz tal ogromne zgradbe in tovarniške naprave. Friedrichshafen, dotlej malo znano württembersko mesto, je postalo kar čez noč prvo zrakoplovno pristanišče sveta. Ko je prišlo v avgustu 1. 1909. po cesarjevi odredbi do prvega poleta preko Berlina in ko se je spustil orjaški zrakoplov na Tempelhofu, so bili razpršeni v javnosti še zadnji dvomi. Kar so bili zakrivali dvomi in posmehovanja na Grofu Zeppelinu, to je bilo v prvi polni meri odkupljenje ob njegovi 75. letnici, ki jo je proslavil ves nemški narod. Ob izbruhu prve svetovne vojne se je izkazala važnost zrakoplova proti sovraž-

nikovemu letalstvu. Upogljivi baloni so izginili. V vedno krajših presledkih so prihajali iz tvornice v Friedrichshafnu novi zrakoplovi. Njihova hitrost se je zvišala od 70 na 109 km. LZ 120 je ostal v zraku 100 ur, mornariški zrakoplov L. 59 s 15 tonami vojnih potrebščin je prevozil 6700 km dolgo pot v Vzhodno Afriko. Zračni orjaki so letali nad Francijo in Rusijo, nad Severnim in Vzhodnim morjem, Jadranskim in Črnim morjem, iz njih so bombardirali francoske utrdbe in angleško obalo. Pariz, London in druga velika mesta so drhteča pred njimi.

Sredi slave in uspehov svojega izuma je izumitelj 8. marca 1917. v Charlottenburgu pri Berlinu umrl kmalu potem, ko se je bil posrečil polet zrakoplova v vzhodno Afriko. Ta polet je bil predhodnik poznejših poletov preko oceana, pa tudi leta po prvi svetovni vojni so ponesla Zeppelinovo ime po vsem svetu. Zeppelinovi zrakoplovi so postali prometno sredstvo v mirnem času in po sedanji vojni bodo gotovo zopet prišli do svoje veljave.

Italijanska tekstilna industrija

krije že znaten del svojih potreb z domačimi sirovinami

Največji uspeh v italijanskem gospodarstvu zadnjih let je pač v razvoju industriji umetnih vlaken. S porastom proizvodnje umetne svile in stanične volne (Zellwolle) ni bilo samo omogočeno ustanoviti velike industrijske podjetja kakor je Snia Viscosa in zaposliti na stotine delavcev, temveč ustvariti tudi pogoje za osamosvojitve od inozemstva tako, da Italiji ne bo treba več uvažati tekstilnih izdelkov, niti sirovin za tekstilno industrijo. Bombažna industrija Italije je predelala na leto okrog 2.500.000 met. stotov sirovin, uvoženih iz Združenih držav in Turčije.

Težkoče v zvezi z zunanjo trgovino, sankcije in vedno sovražnejše stališče angleškega sveta do Italije je dalo slednji povod, da je začela iskati druge vire za preskrbo s sirovinami. Deloma je moglo se zdat uvoz iz nekaterih evropskih držav, zlasti iz Turčije. Na drugi strani je pa začela Italija posvečati veliko pozornost pridelovanju bombaža doma. Leta 1935 je pridelala Italija doma samo 600 ton bombaža, leta 1938 pa že 7400 ton, torej dvanajstkrat toliko. Lani je imela Italija z bombažem zasejane 100.000 ha polja, leta 1938 pa samo 4090. Pridelavek je pa znašal, lani že 17.000 ton. Napredek je torej v razmeroma kratkem času velik.

To je bil prvi uspešen korak k osamosvojitvi na polju tekstilne industrije. Do leta 1935 Italija doma sploh ni pridelovala bombaža in je bila torej navezana izključno na uvoz, zdaj pa krije z lastnimi pridelki, kom že nad 7% vse potrebe tekstilne industrije. Toda pri tem se razvoj seveda še ne bo ustavil, temveč pojde hitro naprej. Na pristojnih mestih računajo s tem, da bo moglo dvigniti domaco proizvodnjo bombaža na 500.000 stotov, če bi se povečalo z njim zasejano polje na 250.000 ha. V tem primeru bi lahko krila Italija že 20% potrebe svoje tekstilne industrije z domačim bombažem. V doglednem času bo ta cilj tudi dosežen. Na drugi strani pa lahko računata italijanska tekstilna industrija tudi z albanskim bombažem. V Albaniji so potrebne sicer še obširne melioracije zemljišč, kjer bodo pridelovali bombaž in tam bodo zahtevale priprave za razmah te izredno važne panoge narodnega gospodarstva mnogo več časa, vendar je pa že zdaj jasno, da bo tudi Albanija prispevala svoj delež k razvoju italijanske tekstilne industrije. Ko bo dosežen še ta cilj, bo znašal pridelavek bombaža v Albaniji najmanj 25.000 ton, dočim znaša zdaj komaj 60 ton. Skupaj z bombažem, pridelanim v Italiji bi bilo mogoče kriti 30% sedanje potrebe italijanske tekstilne industrije.

Kmetijstvo je pa dalo v zadnjih letih še eno sirovino, ki se vedno bolj uporablja v bombažni industriji, namreč kotoniziran lan. Gre za lan, ki je bil po mnogih poskusih prepravljen tako, da ne postavlja bombažni industriji v predelavi nobene ovire več. Nova sirovina se imenuje »cnapaticoc«. Cīm se je razvil pridobivanje te sirovine toliko, da ga je bilo mogoče prikazati na razstavi v Ducejevem rojstnem mestu Forliju, se je nova panoga industrije hitro razmahnila. Od leta 1937 do 1939 se je povečala proizvodnja lanene volne od 5000 na 10.000 ton ali prav toliko, kakor proizvodnja naravnega bombaža v istem letu. Zakonske določbe o mešanju in predelovanju lanene volne pospešujejo uporabo nove sirovine v bombažni industriji.

Važnejši je pa prispevek industrije umetnih vlaken h kritju potreb bombažne in-

dustrije. Leta 1939 so predelala italijanske predilnice okrog 50.000 ton stanične volne. Umetna vlakna krijejo torej 20 do 26% vseh potreb bombažne industrije. Če računamo še laneno volno in doma pridelani bombaž, lahko rečemo, da ima Italija na razpolago približno eno tretjino vseh tekstilnih industriji potrebnih sirovin. Iz inozemstva je pa uvozila Italija 150.000 ton bombaža.

Od začetka sedanje vojne so nastale seveda nove izpremembe v preskrbi bombažne industrije s sirovinami. Znatno se je povečala uporaba umetnih vlaken kot nadomestne sirovine. Po vojni računa industrija v prvi vrsti s povečanjem domače proizvodnje bombaža. V Italiji sami in v Albaniji bo storjeno vse, da se ta proizvodnja čim bolj poveča. Poleg tega računajo na pristojnih mestih, da bo mogoče preskrbeti tekstilni industriji najmanj dvakrat toliko umetnih vlaken, kakor jih ima na razpolago zdaj. S tem bi bile krite približno tri četrtine vseh potreb tekstilne industrije iz domačih virov.

Umetna vlakna izdelujejo zdaj večinoma iz uvoženega lesa in celuloze in vendar se razvija domača proizvodnja celuloze zelo ugodno. Naj omenimo samo velike naprave industrijskega podjetja Snia Viscosa v Torviscosi pri Udini, kjer je bilo še nedavno samo močvirje, zdaj se pa prideluje tam mnogo plemenitega trsa, ki se uporablja za izdelovanje celuloze. Iz tega vira se krije že znaten del potreb italijanske industrije umetnih vlaken. Podjetnost in iznajdljivost, ki jo je pokazala Italija tik pred sedanjo svetovno vojno, je obrodila že bogate sadove in pokazala nedvomno še blagodejnejše posledice, kajti sedanji položaj sam kaže, da je bila ubrana prava smer v razvoju tekstilne industrije kot ene najvažnejših panog narodnega gospodarstva.

Zlato izgublja vrednost

Avstralija je ustavila delo v vseh rudnikih, kjer se pridobiva zlato, da bi imela na razpolago več delavcev za vojno industrijo. Tudi v južni Afriki bo pridobivanje zlata znatno omejeno. Zlato je sicer še vedno blesteče in najlepša kovina, toda kot plačilno sredstvo je že izgubilo mnogo na svoji vrednosti. Vse zlato, kar ga pridobijo v angleškem imperiju, gre takoj v tresore Fort Knoxa v Združenih državah, ali pa v Narodne banke drugih držav. S svojim zlatom je Anglija pred leti financirala znaten del svojega nakupa vojnega materiala in sirovin. Samo združene države so dobile predlanskim iz Anglije za 4 milijarde zlata, lani pa še za 750 milijonov.

Zarružene države dobivajo zdaj Angliji vojni material in druge potrebščine na račun zakona o posojanju. Drugi dobavitelji zlasti južnoameriške države pa nočejo za svoje sirovine angleškega zlata, temveč razne industrijske izdelke. Sicer so pa njihove dobave od ne do dne manjše, ker zaloge niso bile za tako veliko povpraševanje zadostne. Na drugi strani pa vedno bolj primanjkuje tudi ladij. Tu ne pomaga nobeno zlato, ki je izgubilo svojo prvotno vrednost in svoj pomen kot najboljšo sredstvo za vsak nakup. Nesmiselno je pa tudi zaposliti mnogo delavcev s pridobivanjem

zlata tam, kjer se za zlato ne dobi niti dovolj čina, čmka in železa. Ironija usode je pač, da mora omejiti pridobivanje zlata prav tista država, ki se je doslej najbolj oklepala zlata valute.

Ljudje radi telefonirajo

V nobenem mestu ni toliko javnih telefonskih govornic, kakor v Budimpešti. Poleg tega pa ima še vsaka trafika, mlekarica, zajtrkovalnica ali zakatna kavarna svojo javno govornico. To bi moralo prav za prav zadostovati. Toda čudno je, da so vsi telefonski aparati skoraj vedno zasedeni. Človek, ki se mu mudi, čaka zaman, da bi prišel na vrsto, kajti tistih 20 vinarjev, ki jih požre telefon, hoče vsakdo temeljito izkoristiti. In če sliši nestrpno priskočilec pred telefonsko celico končno »Zbogom« ali »Na svidenje« in misli, da bo lahko opravil nujen telefonski pogovor, takrat šele se pogovor prav začne. Sicer je pa tako menda po vsem svetu in ne samo v Budimpešti.

Madžarska pošta uprava si je belila glavo s to grdo razvado. Dolgo je prosila, opozarjala in svarila ljudi, naj bodo uvidni in naj nikar preveč ne obremenjujejo telefonskega omrežja. Toda ljudje se za njene prošnje in opomine niso zmečili. Zdelo se je, da jih ne bo mogoče odvaditi stati po četrta ali celo pol ure v javnih telefonskih govornicah. Končno je pa segla pošta uprava po učinkovitem sredstvu. Na privatnih priključkih, deloma pa tudi po uradih je dala montirati lične črne skatlice, ki imajo to neprijetno lastnost, da so avtomatične razpredelnice. Dva priključka sta tu spojena in dokler govori imetnik enega, drugi ne more telefonirati.

Kdor pozna bolezen telefoniranja brez potrebe, ve dobro, da se razdero še tako trdna pisarniška in domača priateljstva tam, kjer poseže v telefon ta metoda. Tako je stala pošta uprava pred novim problemom. V začetku marca so pa budimpeštanski listi priobčili navodilo, kako si je treba tu pomagati. K prvi skatlici se montira druga, v kateri je ura, ki avtomatično prekine telefonske zveze po 5 minutah, kar iz vlnudnosti napove s kratkim brnenjem. Zdj se pa pletu po vseh kavarnah in na vseh čajankah pogovori o tem, kako bi bilo mogoče izogniti se temu neprijetnemu poseganju v osebno svobodo. Morda bo potrebno v ta namen kmalu montirati še tretjo črno skatlico.

Podražitev tobaka in alkoholnih pijač v Turčiji

V Turčiji se bodo podražile alkoholne pijače in tobak. Cene bodo zvišane za 20 do 50 odstotkov, v nekaterih primerih pa za 80 do 100 odstotkov. Uprava državnih monopolov utemljuje podražitev tobaka in alkoholnih pijač z vedno večjimi izdatki za vojsko, na drugi strani pa tudi s podražitvijo sirovin in povečanjem režijskih stroškov, ter zvišanjem delavskih mezd. Izdatki uprave državnih monopolov so se zadnje čase tako povečali, da je bilo nujno potrebno poiskati nove vire dohodkov.

Portugalska brez luči

Zarnica stoterih sveč mora zdaj nadomestovati v mnogih portugalskih krajih električno luč. Zarnice s stoterimi svečami imenuje portugalsko ljudstvo »pinjer«, ki jih zaigajo zdaj po hšah, da jim svetijo. Iz Santa Cruzu Douro poročajo, da je zadnje čase električna razsvetljava pogosto odpovedala, ker je zmanjkalo premoga za pogon strojev v elektrarnah. Ker pa na Portugalskem tudi petroleja in sveč nimajo, so ostale hiše večnoma v temi. Mnogi ljudje si pomagajo v stiski z leščerbami iz starih časov. Olja namreč na Portugalskem še ne primanjkuje.

Čudovit spomin

O čudovitem spominu poročajo iz Murcie v Španiji. Neki 16letni fant se je v šestih mesecih naučil na pamet 3000 imen obsegač telefonskih imenik. Fant takoj pove telefonsko številko vsakega prebivalca mesta, čim misli njegovo ime. Poleg tega pozna imena vseh španskih nogometašev in ve, kateremu klubu pripadajo, kje nastopajo in kakšne uspehe so že dosegli. Ve tudi točno, koliko prebivalcev imajo poedine španske pokrajine.

STRUPEN JEZIK

Lora ni mogla trpeti zablubljenega medicina, ki je neprestano lažil za njo. Nekoga dne jo je zopet nadlegoval z znanstvenim modrovanjem.

— Če spimo, je naš razum povsem izključen.

— Da, dragi moj, toda povejte mi, kako potem takem sploh veste, kdaj budite?

B. Perowne:

Dr. Torridon igra za vse

Roman

»Potrpajte, doktor,« je rekel Gouverne, »potrpajte...«

Avtomobil je obstal pred marmornatim dvorcem, ki se je kopal v solni bleščavi. Slugi, ki je prišel odpirat, je Gouverne podal vizitko. Sluga je vrgel oči na ime in jadrno odprl vrata na stežaj.

»Gospod Pochel vas je že pričakoval...« Odvedel ju je skozi majhno, prelesto okraшено vežo v razkošno delovno sobo. »Gospod Gouverne,« je napovedal.

Visok, plešglav mož v cestni obleki je vstal iz starinske pisalne mize, da ju pozdravi. Gouverne mu je predstavil Roya. Gospod Pochel je prisrčno stisnil mlademu človeku roko ter povabil gosta, naj sedeta.

»Vaš tajnik mi je pravil o vaših željah, Gouverne,« je rekel domačin. »Priredil sem majhno izbero in sem prepričan, da bo ustrezala vašemu okusu. Evo, tu jo imam.«

Vzel je skatlico iz sandalovega lesa, ki je stala na pisalni mizi. Gouverne — s cigareto sredi brade in s prsti v tobačnem mošnjičku — je rekel: »Pokažite vse to doktorju Torridonu.«

15

Roy je vzel skatlico, vprašujoče pogledal plešatega moža in jo, ko je ta prikimal, odprl. Srce mu je poskočilo. Na podlagi iz škrlatnordečega žameta je ležalo več kot trideset biserov raznih velikosti. V blagi svetlobi, ki je prihajala skozi barvasta okna, so se bleščali z nedoločnim, preneznim rožnatim bleškom.

»Doktor Torridon je strokovnjak za bisere,« je rekel Gouverne.

»Lepi so, doktor, kaj ne?« je vprašal Pochel. Vzel je enega med palec in kazalec svoje živčne, čutiljive, skrbno negovane roke. »Nihče jih še ni našel. Le oglejte si jih, doktor.«

»Saj ni res, da bi bil tak izvedenec,« je rekel Roy. Govoril je resnico. V vsem svojem življenju je bil imel v rokah komaj enega ali dva bisera, ko mu jih je pokazal Kuno, njegov družabnik.

»Preskromni ste, doktor,« je dejal Gouverne. Iztegnil je roko, vzel skatlico in se z nagrbancem celom zagledal v bisere, preriva je jih s koncem prsta. »Kakšno vrednost bi jim prisodil, Torridon?«

»Ne vem, koliko naj rečem,« je odvrnil Roy. Vpraševal se je, kaj ima on, mladenič, opraviti s temi biseri. Srce mu je čedalje burneje in hitreje utripalo. »Premalo se zanesem na svojo sodbo.«

Gouverne se je zasmeljal.

»Tudi jaz se ne zanesem bogve kaj na svojo! Toda gospod Pochel je eden naših najbolj znanih trgovcev v južni Franciji... in razen tega moj dober prijatelj. Torej, Pochel?«

»Nekateri izmed biserov so majhni, Nobeden ni kaj izrednega. Vaš tajnik, Gouverne, mi je predal dva tisoč funtov sterlingov v gotovem denarju.« Izpustil je bisere, ki jih je držal med prsti, nazaj v skatlico in se zasmeljal. »Odnosite jih, preden pozabim, da sva prijatelja, Gouverne!«

»In pobotnica?«

»Je náred...« evo je. Pochel je podal Gouvernu zapečaten ovoj. »In zdaj, gospoda, kozarec vina...«

Ta čas, ko so podajali vino, je Gouverne vzel iz žepa tri majhne usnjene toke, v katere je kar najskrbneje spravil bisere.

V taksiju, ko sta se vračala v hotel, ni niti z besedico več omenil zadeve, in tudi Roy Torridon ga ni izpraševal, čeprav je dobro vedel, da ni bil zaman pritegnjen h kupčiji.

»Pojdiva k vam v sobo,« je predložil Gouverne, ko sta stopila v hotel.

Okno Royeve sobe je bilo odprto in zastori so v vetru rahlo podrhtevali. Gouverne je zaprl okno, tako, da se je hrup uličnega prometa poleg v oddaljeno mrmrjanje.

»Zaklenite vrata, doktor,« je rekel, ne da bi se obrnil.

Roy je obrnil ključ v ključavnici. Tedaj je Gouverne odložil klobuk na posteljo, potegnil iz žepa zapečateni ovoj, ki mu ga je bil dal Pochel, in ga pomolil Royu.

»Odprite in prečitajte.«

Roy je raztrgal ovoj in vzel iz njega list razkošnega papirja, ki je imel zgoraj natisnjeno ime in naslov Emanuela Pochela. Bila je pobotnica, podpisana od Pochela in glaseča se na 2000 funtov sterlingov kot plačilo za šestindeset izbranih biserov. Izstavljena je bila na ime doktorja Roya Torridona...

»V redu?« je vprašal Gouverne.

»Vse to mi je nerazumljivo,« je rekel Roy, »in pred vsem mi ni všeč.«

Gouverne se je zahajljal, sedel v naslanjač pri oknu in se posvetil zvijanju svoje večne cigarete.

»Mislim, da ste pošten človek, doktor, neoporečno pošten...«

»Hvala. Toda... kaj ste vi?«

»Stvar se vam zdi malce sumljiva. Da, da. Pa ni tako, doktor. Samo nekoliko neobičajna je. Teh dvatisoč funtov sterlingov v biseriš vam ne podarim. Zaupam vam jih, toda jaz sam bom določal, kako jih porabite. Biseri so pošteno kupljeni... sami ste pričali. Res je, da je Pochel moj star prijatelj; sicer pa, če vas je volja, lahko stopite v katerokoli marseillsko draguljarno in povprašate, na kakšnem glasu je Emanuel Pochel. Zvedeli boste samo najboljšo... namreč, da je, kakor sem vam že rekel, eden najbolj spoštovanih trgovcev svoje stroke v vsej južni Franciji.«

Prižgal je svojo mršavo cigareto, se zložno zleknil vznak in puhnil dim od sebe, napeto gledajoč Royu v oči.